

MÅL- OCH RESURSPLAN 2018-2020

Fastställd av kommunfullmäktige
2017-06-21 och 2017-11-22

Vänersborgs kommun

Innehållsförteckning

	Sidnr
Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut	
Vision Vänersborg – kommungemensamma mål	Del I - 1
Vision.....	1
Inriktningsmål.....	1
Riktlinjer god ekonomisk hushållning.....	3
Förutsättningar.....	6
Omvärld.....	6
Befolkning.....	8
Budgetförutsättningar.....	9
Driftbudgetramar – avstämning mot nämndernas förslag.....	11
Finansiell analys.....	15
Driftbudget per nämnd och anslagsbindningsnivå.....	20
Resultat- kassaflödes- och balansbudget.....	21
Kommunfullmäktiges beslut 2017-06-21 och 2017-11-22.....	23
Del II Mål- och resursplan - Nämnderna	
Barn- och utbildningsnämnden.....	Del II - 1
Byggnadsnämnden.....	6
Kommunfullmäktige.....	10
Kommunstyrelsen.....	11
Kultur- och fritidsnämnden.....	15
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	18
Revisionen.....	20
Valnämnden.....	20
Samhällsbyggnadsnämnden.....	21
Socialnämnden.....	26
Överförmyndarnämnden.....	36
Del III Investerings- och exploateringsplan	
Investerings- och exploateringsplan 2018-2022.....	Del III - 1

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomstrar hela organisationen.

Inriktningsmål

Kommunfullmäktige fastställde kommunens inriktningsmål i december 2013. Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning som ordnas under fem områden: Invånare, samhällsutveckling, ekonomi, verksamhetsutveckling och medarbetare.

Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen
- Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett trygghande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk

Vision Vänersborg

hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat

Förväntade resultat fastställs enligt nämndernas förslag. De presenteras i Del II under respektive nämnd. Kommunfullmäktige fastställde i december 2013 regler för mål- och resultatstyrning. Där framgår det att visionen är kopplad till inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter. De sistnämnda arbetas in i förvaltningarnas verksamhetsplaner.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Här följer en redovisning om god ekonomisk hushållning, dels vad lagen säger dels kommunens tolkning och fastställda mål och riktlinjer.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det finnas finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunalagen kräver att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Kommunallagens krav klagör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling medan verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål

hänger alltså ihop för att en god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin.

God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås samt att riktlinjerna följs.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.
- Soliditeten bör förbättras.
- Årets investeringar (exkl. exploatering och VA/renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Resultatet

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål överstiger balanskravet. Det långsiktiga målet om 2 % kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt trygga för att service-nivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att kommunen ska behöva uttaxera en högre skatt. Den budgeterade nivån krävs för att klara av nya förutsättningar under året, samt för att klara av att självfinansiera investeringar i en skattefinansierad verksamhet. Exempel på nya förutsättningar är avräkning av skatteintäkter, upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna samt oförutsedda händelser inom verksamheterna.

Kassalikviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mkr) bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder. Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet

Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur (fler barn och äldre) att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Investeringar

Målet om hur investeringar ska finansieras, anger om investeringarna kan finansieras med egna medel, utan att nya lån behöver tas. Detta för att inte binda upp framtida generationer med en ökande låneskuld.

Framtida finansiella mål

Två förändringar i kommunal redovisning kommer att påverka kommunens finansiella mål vad gäller kopplingen till god ekonomisk hushållning. Det är dels övergången till komponentavskrivning och dels förändringen i pensionsredovisningen som föreslås träda i kraft fr.o.m. 2019.

Den sammantagna effekten av båda dessa förändringar är att de finansiella målen kommer att behöva ses över och anpassas. Detta gäller framförallt kommunens resultatmål, där ett resultat på minst 2 % av skatter och generella statsbidrag tidigare varit ett generellt mått på god ekonomisk hushållning. Med hänsyn till de förändrade redovisningsreglerna kan det generella resultatmålet snarare handla om minst 3 %, för att ligga i linje med en god ekonomisk hushållning. Även målen som handlar om investeringar och soliditet kan behöva ses över.

Verksamhetsmässiga mål

Vänersborgs kommuns verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i verksamheten

Genom nedanstående riktlinjer anger kommunfullmäktige den övergripande och mer långsiktiga styrningen av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun.

Verksamheternas uppdrag

- Verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
- Varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer
- Nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten.
- Nämnderna ska eftersträva och följa upp att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt.

Verksamheternas tillgångar och skulder

- Kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll
- Kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras
- Kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Verksamheternas ekonomiska ansvar

- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras)
- Nämnderna ansvarar för att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå
- Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramar hålls
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts.

Omvärld

Internationell konjunktur

SKL skriver i Ekonomirapporten från april 2017 att ekonomierna i flertalet länder i Europa har utvecklats svagare än den svenska. Utvecklingen av BNP har varit långsammare och reducerats mer än för världen i stort. Den svaga europeiska utvecklingen har resulterat i en svag tillväxt för svensk export.

Tillväxten i omvärlden ser nu ut att sammantaget bli något starkare i år 2017 och 2018. BNP-utvecklingen för Sveriges viktigaste exportmarknader beräknas växa något snabbare framöver. Den högre tillväxten hänger samman med en starkare utveckling i våra nordiska grannländer samt att utvecklingen i USA antas få förnyad kraft. Dock kan tillväxttalen ännu inte betecknas som höga.

Svensk ekonomi

Den svenska ekonomin utvecklas fortsatt starkt och BNP beräknas växa under 2017 med 3 %. Högkonjunkturen når sin topp under 2018 varefter konjunkturen långsamt återgår till balans. Det innebär att utvecklingen av sysselsättningen stagnerar 2019 och 2020. Tillväxten och skatteunderlaget blir därmed svagare. Samtidigt växer befolkningen och behoven av kommunsektorns verksamhet i fortsatt snabb takt vilket skapar

stora problem för kommuner att finansiera sin verksamhet.

Under de tre senaste åren (2013-2016), har inhemsk efterfrågan ökat mycket snabbt vilket är förklaringen till att den svenska ekonomin gått från låg- till högkonjunktur. Statens och kommunsektorns ökade konsumtion har bidragit till detta. Utvecklingen av inhemsk efterfrågan beräknas bli mer måttlig framöver. I stället bidrar exporten mer till BNP-utvecklingen under 2017 och 2018.

Kommunsektorns ekonomi

Kommunernas resultat för 2016 uppgick till 22 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,2 % av skatter och generella statsbidrag. Det är långt över tumregeln för god ekonomisk hushållning. En stark utveckling av skatteunderlaget, extra statliga stöd och större reavinster än normalt bidrog till det goda resultatet.

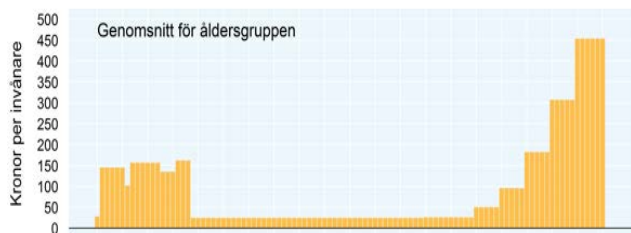
En sämre skatteunderlagsutveckling 2018-2020, i kombination med mycket snabbt växande behov, väntas ge svagare resultat och betydande effektiviseringsbehov. Den demografiska utvecklingen, med fler barn och äldre, innebär att behovet av kommunsektorns verksamheter förväntas öka betydligt snabbare än vad skatteunderlaget gör. För att uppnå ett resultat på 1 % av skatter och generella statsbidrag uppstår ett gap mellan kostnader

Omvärld

och intäkter som uppgår till 24 miljarder år 2020, om inga åtgärder vidtas.

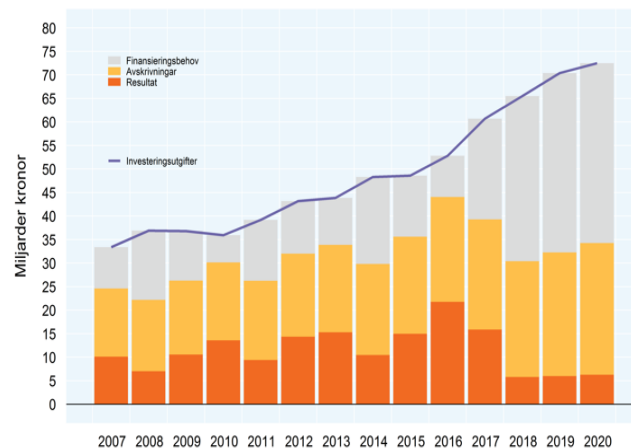
Kommunernas kostnader varierar mellan olika åldersgrupper. Mätt i kronor/invånare är det unga och gamla som kostar mest.

Diagram: Kostnad olika åldersgruppen, 2015, kommuner

Inom de närmaste fyra åren beräknas även behovet av investeringar att öka kraftigt. Enligt SKL planerar kommunerna att bygga cirka 600 förskolor, 350 grundskolor och gymnasieskolor, 350 gruppboendestäder och äldreboenden och 150 nya idrottsanläggningar. Därutöver finns ett betydande behov av att bygga nya bostäder samt rusta upp befintliga byggnader och anläggningar.

Diagram: Investeringsutgifter och finansiellt utrymme

Med högre investeringsbehov ökar finansieringsbehovet. Kommunernas möjlighet att finansiera investeringar är genom egna medel, försäljning av tillgångar eller ökad upplåning. Behovet av upplåning kommer att öka för kommunerna. Osäkerheten är stor kring vilka de ekonomiska konsekvenserna av asyl- och flyktingmottagandet kommer att bli. Det innebär också stora utmaningar för kommunerna att hitta bostäder, lösa

etableringen på arbetsmarknaden och få tag på personal osv, allt som är avgörande för integrationen. Samtidigt står kommunerna inför framtida rekryteringsbehov av personal i välfärden.

Från och med 2017 får kommunerna del av de sk. tio välfärdsmiljarderna. Pengarna fördelas dels per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända. Från och med 2021 är tanken att hela tillskottet ska ingå i det generella statsbidraget. Vänersborgs kommun får 52 Mkr i bidrag år 2017 för att sen sjunka till cirka 27 Mkr år 2021 när det ingår i statsbidragspåsen.

Regeringen har sen tidigare aviserat om ett antal särskilda satsningar och reformer där kommunen kan söka specialdestinerade statsbidrag. Antalet riktade statsbidrag har ökat markant de senaste åren.

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Det krävs även reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningar till kommande generationer.

Fr.o.m. bokslut 2013 kan kommunerna inrätta kommunala resultatutjämningsreserver. Enligt Vänersborgs regelverk "kan resultatutjämningsreserven disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått p.g.a. lågkonjunktur". Resultatutjämningsreserver innebär en uppluckring av balanskravet. Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun har fastställt riktlinjer som innebär att resultatutjämningsreserven i kommunen maximeras till 50 mkr.

År 2008 ersattes den statliga fastighetskatten på bostäder med en kommunal fastighetsavgift. Bostädernas taxeringsvärden förändras vart tredje år och ligger till grund för avgiften.

Befolkning

Under hösten 2016 har en befolkningsprognos tagits fram av utvecklingskontoret. Den grundar sig på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. En av de svårare faktorerna att

ta hänsyn till är effekterna av flyktingboendet i kommunen. Hur många av dem med permanent uppehållstillstånd väljer att bo kvar i Vänersborg? Prognosen sträcker sig över 10 år. Nedan redovisas befolkningsförändringar i olika åldersintervall av en växande befolkning i kommunen:

Tabell: Befolkningsförändringar i olika åldersintervall

Ålder	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Förändring
0-5	2 722	2 734	2 771	2 843	2 923	2 976	3 025	3 077	3 099	3 113	3 119	15%
6-12	3 214	3 348	3 450	3 499	3 560	3 640	3 669	3 697	3 715	3 751	3 814	19%
13-15	1 276	1 341	1 371	1 426	1 467	1 530	1 581	1 610	1 661	1 681	1 681	32%
16-18	1 322	1 319	1 324	1 333	1 394	1 426	1 472	1 504	1 554	1 599	1 623	23%
19-29	4 976	5 057	5 058	5 003	5 024	5 061	5 027	5 024	5 006	5 017	5 045	1%
30-39	4 059	4 210	4 249	4 379	4 551	4 682	4 748	4 815	4 875	4 919	4 949	22%
40-49	4 989	4 870	4 766	4 724	4 709	4 704	4 699	4 679	4 694	4 712	4 751	-5%
50-59	4 996	5 169	5 219	5 270	5 296	5 339	5 400	5 419	5 364	5 318	5 230	5%
60-69	4 737	4 685	4 712	4 672	4 693	4 705	4 693	4 724	4 786	4 861	4 951	5%
70-79	3 822	3 949	4 054	4 184	4 224	4 285	4 320	4 323	4 333	4 321	4 281	12%
80-89	1 863	1 873	1 897	1 893	1 970	2 035	2 069	2 145	2 229	2 318	2 437	31%
90-w	405	399	406	410	401	395	400	405	413	416	423	4%
Summa	38 381	38 954	39 277	39 636	40 213	40 778	41 102	41 421	41 729	42 024	42 304	10%

Sammanfattning

Prognosresultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen nästan 4 000 personer mellan åren 2015 och 2025.
- Alla åldersgrupper ökar, förutom 40-49 år.
- Antalet barn och ungdomar i grupperna från 0- 15 år ökar med i genomsnitt 140 personer per år. Detta är kopplat till att prognosen är

baserad på ett ökat bostadsbyggande av småhusområden under perioden.

- Enligt prognosen ligger antalet ungdomar i gymnasieåldern (16-18 år) relativt konstant 2015-2018. Vid en avstämning per 2016-12-31 konstateras dock att verkligt antal överstiger prognosen.
- Stora ökningar sker i de äldre grupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med nästan 600 personer fram till år 2025.

Budgetförutsättningar 2018-2020

Förutsättningar enligt bokslut 2016 och budget 2017

I 2016 års bokslut redovisades en förbättring av eget kapital med +59 mkr, vilket innebar ett överskott mot budget med +54 mkr.

I 2017 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +23 mkr. Det innebär att det finansiella målet om ett resultat som bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag (23 mkr) uppnås i budget.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade 2017-03-01 om ramar och anvisningar avseende budgetarbetet för år 2018. Budgetramarna byggde bl.a. på följande förutsättningar:

- Skatteintäkternas uppräknings mellan åren baserade sig på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos, 2016-12-21.
- 1,3 % inflationskompensation utgick till nämnderna.
- Personalomkostnadspålägget är oförändrat 38,33 %.
- Löneutvecklingen beräknades till 107 mkr för åren 2017 och 2018.

- Årets pensionskostnader har beräknats utifrån den s.k. blandmodellen baserat på prognos från kommunens pensionsförvaltare.
- Internräntan är oförändrad 1,75 %.
- Förutom dessa generella justeringar tillfördes kommunstyrelsen 2 081 tkr till vuxenutbildningen, 100 tkr till Vänersborgs 375-årsjubileum 2019 och 150 tkr till förfogandeanslaget. Samhällsbyggnadsnämndens tillfälliga anslag under 2017 till underhåll om sammanlagt 10 000 tkr togs bort. Liksom överförmyndarnämndens tillfälliga anslag om 1 000 tkr. Valnämnden fick ett tillskott om 140 tkr eftersom 2018 är ett valår.

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen återfinns på sidan 11 och framåt.

Anslagsbindningsnivåer

För 2018 gäller motsvarande anslagsbindningsnivåer som 2017. Som tidigare ska barn- och utbildningsnämnden särredovisa kostnader för förskola, grundskola och särskola var för sig i samband med budget, uppföljningar och bokslut. Kultur- och fritidsnämnden ska särredovisa kostnader för bibliotek och kultur, arena och fritid, musik och ungdom i samband med budget, uppföljningar och bokslut.

Budgetförutsättningar 2018-2020

Direktiv

I samband med kommunstyrelsens beslut om anvisningar och ramar gavs ett antal direktiv sammanfattade enligt nedan:

- Nämndernas budgetförslag ska presenteras inom ram med beskrivning av åtgärder och konsekvenser.
 - Nämnderna ska budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag ska budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.
 - Kommunstyrelsens budgetberedning konstaterar att det ekonomiska utrymmet för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av nämndernas nyinvesteringar är respektive nämnds ansvar. Nämnderna uppmanas därför att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet med nya investeringsprojekt.
 - Nämnderna har i uppdrag att beskriva konsekvenserna som investeringarna får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.
- Förslag om fastighetsinvesteringar ska tas upp av förhyrande nämnder, inte av samhällsbyggnadsnämnden. Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska preciseras ytterligare i tiden, d.v.s. vilken månad under året investeringen beräknas påbörjas och vilken månad den avslutas. Detta gäller investeringsobjekt över 1 Mkr, men det gäller inte inventarier.
 - Respektive nämnd ansvarar för att bevaka vilka specialdestinerade statsbidrag som finns att söka.
 - Prisjusteringar för interna tjänster kan ske inom ramen för eventuell inflationskompensation enligt budgetförutsättningarna. Helt intäktfinansierad verksamhet kan även justera priserna för den budgetkompensation som köpande nämnder får vid förändrat personalomkostnadspålägg, löneökning till följd av lönerevision och justerad internränta. Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

– avstämning mot nämndernas budgetförslag

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under vintern/våren. Kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process möjliggör för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Kommunfullmäktige antog i december 2013 en ny vision och nya inriktningsmål. Inför varje budgetår fastställer kommunfullmäktige mål och inriktning för det kommande kalenderåret. Nämnderna föreslår förväntade resultat som är kopplade till de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas förslag till förväntade resultat i samband med beslutet om mål- och resursplanen.

Arbetet med MRP 2018

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Dessutom har gruppledarna i partierna KD SD, V och VP varsin insynsplats. Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2017. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och landsting (SKL) över skatte- och statsbidragsintäkter samt uppdaterat bedömningar över löneutveckling och pensionskostnader.

Budgetberedningen hade presidieöverläggningar under våren 2017 med nämnderna, avseende deras budgetförslag för 2018-2020. I anslutning till dessa följdes nämndernas arbete med mål, verksamhets- och ramanpassning under 2017 upp. Kommunfullmäktige fastställde Mål- och resursplan 2018-2020 i juni 2017. I beslutet ingick ramar för fastighetsinvesteringar och uppdrag till Samhällsbyggnadsnämnden att precisera vilka projekt som ska genomföras. Under hösten arbetade Samhällsbyggnadsnämnden fram ett förslag, efter dialog med övriga nämnder. Kommunfullmäktige fastställde i november investeringsbudgeten för fastigheter preciserade per projekt och år.

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2018

Nedan beskrivs justeringar av nämndernas budgetramar i samband med **anvisningarna** enligt kommunstyrelsens beslut i mars 2017. Vidare redogörs för **nämndernas förslag** till mål- och resursplan. Slutligen redovisas **kommunfullmäktiges beslut** till mål- och resursplan 2018.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Anvisad budgettram 705 096 tkr.

I **anvisningarna** justerades barn- och utbildningsnämndens budgettram upp med sammanlagt 4 061 tkr i inflationskompensation.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

– avstämning mot nämndernas budgetförslag

Barn- och utbildningsnämnden begär 31 728 tkr i utökad budgetram. Utav dessa har nämnden begärt 14 658 tkr i tilläggsanslag i budget 2017 för fler elever i grundskolan.

Kommunfullmäktiges beslut:

Barn- och utbildningsnämndens budgetram tillförs 31 700 tkr enligt nämndens förslag. Kommunfullmäktige fastställer därmed barn- och utbildningsnämndens budgetram 2018 till 736 796 tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 14 867 tkr.

I **anvisningarna** justerades byggnadsnämndens budgetram ned med 62 tkr vilket avsåg nettot av inflationsuppräknigen av intäkter och kostnader.

Byggnadsnämndens förslag: Byggnadsnämnden begär 400 tkr i utökad budgetram för framtagande av fördjupad översiktsplan för Brålanda. Byggnadsnämnden föreslår justerad bygglovstaxa i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut:

Byggnadsnämndens budgetram tillförs 400 tkr enligt nämndens förslag. Kommunfullmäktige fastställer därmed byggnadsnämndens budgetram 2018 till 15 267 tkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgetram 2 157 tkr.

I **anvisningarna** justerades kommunfullmäktiges budgetram upp med 11 tkr i inflationskompensation.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktiges budgetram utökas med 300 tkr och fastställs därmed till 2 457 tkr i budget 2018.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgetram 348 954 tkr.

I **anvisningarna** justerades kommunstyrelsens budgetram upp med sammanlagt 6 282 tkr. Anslaget till vuxenutbildningen utökas med 2 081 tkr i enlighet med beslut under 2017. Eftersom Vänersborg firar 375-årsjubileum 2019 tillförs 100 tkr. Förfogandeanslaget tillförs ytterligare 150 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunstyrelsen tillförs 6 000 tkr för fler elever i gymnasiet och 2 000 tkr för fler elever i behov av SFI inom vuxenutbildningen. Då avgiften för Fyrbodals kommunalförbund höjs utökas budgeten med 180 tkr. Projektet Wargön Innovation fortsätter och tillförs 2 400 tkr enligt projektplan i ett tillfälligt anslag under 2018. I budget 2019 tillförs 700 tkr i tillfälligt anslag.

Från socialnämnden omfördelas 630 tkr för funktionen handikappkonsulent i enlighet med beslut fattade under 2017. Från kommunstyrelsens förfogandeanslag omfördelas 500 tkr till samhällsbyggnadsnämnden för kommande behov av underhåll efter grävning för bredband. Kommunstyrelsens förfogandeanslag utökas med 700 tkr.

För att finansiera utökade budgetramar för andra nämnder minskas kommunstyrelsens förfogandeanslag med 15 300 tkr. Förfogandeanslaget omfattar därmed sammanlagt 6 269 tkr i budget 2018 och är inte i någon del öronmärkt för särskilda ändamål.

Sammanlagt innebär dessa justeringar att kommunstyrelsens budgetram minskas med 3 890 tkr. Kommunfullmäktige fastställer därmed kommunstyrelsens budgetram 2018 till 345 064 tkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 107 466 tkr.

I **anvisningarna** justerades kultur- och fritidsnämndens budgetram upp med sammanlagt 1 027 tkr i inflationskompensation.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

– avstämning mot nämndernas budgetförslag

Kultur- och fritidsnämndens förslag: Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kultur- och fritidsnämndens budgetram utökas med 1 000 tkr för integrationsbefrämjande åtgärder. Kommunfullmäktige fastställer därmed kultur- och fritidsnämndens budgetram 2018 till 108 466 tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 6 482 tkr.

I **anvisningarna** justerades miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram ned med 14 tkr, vilket avsåg nettot av inflationsuppräknings- och in-
täkter och kostnader.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag: Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden återkommer med förslag till höjda taxor då de enligt externrevision inte ger tillräcklig kostnadstäckning.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna till 6 482 tkr.

REVISIONEN

Anvisad budgetram 1 205 tkr.

I **anvisningarna** justerades revisionens budgetram upp med 10 tkr i inflationskompensation.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna till 1 205 tkr.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 75 970 tkr.

I **anvisningarna** justerades samhällsbyggnadsnämndens budgetram ned med sammanlagt

9 528 tkr. Under 2017 hade samhällsbyggnadsnämnden tillfälliga anslag, dels 7 000 tkr för underhåll av fritidsfastigheter och dels 3 000 tkr för underhåll av gator och vägar. De tas bort i budget 2018. Inflationskompensationen ger 472 tkr i tillskott till ramen.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag: Samhällsbyggnadsnämnden begär 2 000 tkr i utökad budgetram för brounderhåll under 2018. Nämnden föreslår att bruks- och anläggningsavgifterna i VA-taxan höjs med 5 %.

Kommunfullmäktiges beslut:

Samhällsbyggnadsnämnden får ett tillfälligt anslag under 2018 om 2 000 tkr för underhåll av broar. Från kommunstyrelsens föfogandeanslag omfördelas 500 tkr till samhällsbyggnadsnämnden för kommande behov av underhåll efter grävning för bredband. Förslaget till justerad VA-taxa beslutas om i separat ärende av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställer därmed samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2018 till 78 470 tkr.

SOCIALNÄMNDEN

Anvisad budgetram 899 791 tkr.

I **anvisningarna** justerades socialnämndens budgetram upp med 2 089 tkr i inflationskompensation.

Socialnämndens förslag: Socialnämnden begär sammanlagt 10 100 tkr i utökad budgetram 2018. Det avser 2 800 tkr för resterande driftsbudget för Niklasbergsvägen 9, 3 000 tkr för resterande driftsbudget för Tegelbruksvägen, 3 500 tkr för driftsbudget för Konvaljen och 800 tkr för trainee hos arbetsmarknadsavdelning.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämndens budgetram utökas med 10 100 Tkr enligt nämndens förslag. Till kommunstyrelsen omfördelas 630 tkr för funktionen handikappkonsulent i enlighet med beslut från 2017. Kommunfullmäktige fastställer därmed socialnämndens budgetram 2018 till 909 261 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

– avstämning mot nämndernas budgetförslag

VALNÄMNDEN

Anvisad budgetram 600 tkr.

I **anvisningarna** tillfördes valnämnden 145 tkr då 2018 är ett valår vilket innebär ökade kostnader.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna till 600 tkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Anvisad budgetram 3 599 tkr.

I **anvisningarna** justerades överförmyndarnämndens budgetram ned med 994 tkr. Under 2017 hade nämnden ett tillfälligt anslag om 1 000 tkr.

Det tas bort i budget 2018. Nämnden tillfördes 6 tkr i inflationskompensation.

Överförmyndarnämndens förslag: Överförmyndarnämnden begär sammanlagt 2 500 tkr i tillskott i budget 2018. Utav dessa är 1 100 tkr ett tillfälligt anslag för arvoden och omkostnader för godmanskap för ensamkommande barn. 1 400 tkr avser en ramhöjning för arvoden för övriga godmansärenden.

Kommunfullmäktiges beslut:

Överförmyndarnämndens budgetram utökas med 1 400 tkr. Nämnden får ett tillfälligt anslag under 2018 om 1 100 tkr. Kommunfullmäktige fastställer därmed överförmyndarnämndens budgetram 2018 i enlighet med nämndens förslag till 6 099 tkr.

Finansiell analys 2018-2020

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv:

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Syftet med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

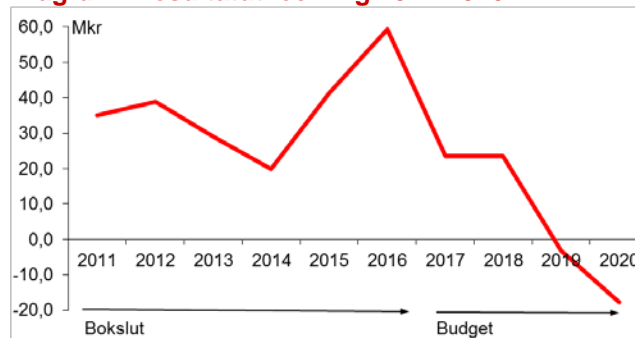
1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgettramar, uppgår till

24 mkr i 2018 års budget. År 2019 är resultatet budgeterat till -3 mkr och år 2020 till -18 mkr.

Diagram: Resultatutveckling 2011-2020

Resultatutvecklingen var positiv under perioden 2011-2016 med en topp på +59 mkr 2016. År 2011 var resultatet +35 mkr för att 2012 stiga till +39 mkr. Åren 2013 och 2014 sjönk resultaten till +20 mkr respektive +29 mkr. 2015 ökade resultatet till +41 mkr. Under 2017 och 2018 är resultaten budgeterat till 24 mkr. 2019 och 2020 sjunker resultaten till -3 mkr respektive -18 mkr.

Finansiellt mål:

Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag.
Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.

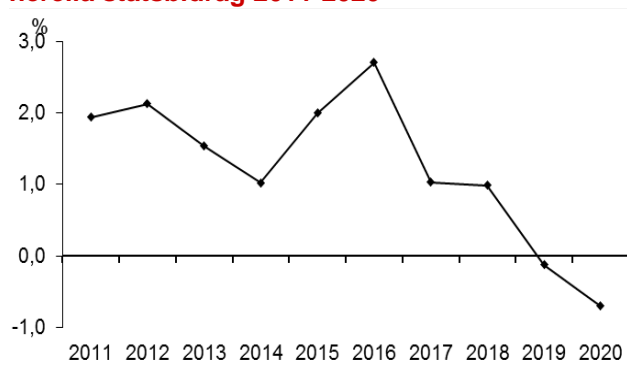
Målavstämning:

1 %-målet uppnås 2018 men inte 2019 och 2020.
2 %-målet uppnås inte under perioden 2018-2020.

Finansiell analys 2018-2020

1 % av skatter och generella statsbidrag motsvarar 24 mkr och 2 % motsvarar 48 mkr. I bokslut 2016 motsvarade resultatet om 59 mkr 2,7 % av skatter och generella statsbidrag.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2011-2020

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bl.a. att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås 2018, men inte 2019 och 2020.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av	2018	2019	2020
-skatter och statsbidrag	4,7%	2,5%	3,1%
-nettokostnader	4,9%	3,5%	3,6%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer SKL:s prognos, men inkluderar också regeringens aviserade satsning på välfärden. Vänersborgs kommun beräknas få 52 mkr i statsbidrag av välfärdssatsningen under 2018 men kommande år sjunker statsbidraget till 45 mkr respektive 38 mkr. Det är en av orsakerna till att ökningen åren 2019 och 2020 är lägre än 2018. (Statsbidraget består av två delar, en som grundar sig på befolkningsfördelning och som ingår i den ordinarie skatte- och statsbidragsberäkningen och en som grundar sig på flyktingvariabler).

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader överstiger skatter och statsbidrag varje år. Det innebär att kommunens ekonomi inte är långsiktigt hållbar.

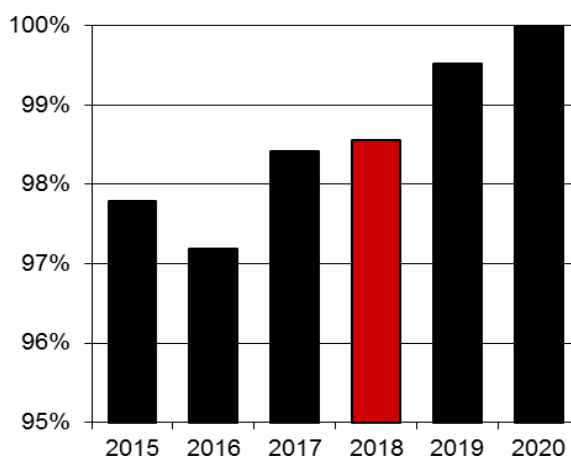
De finansiella kostnaderna ökar till följd av en hög investeringsnivå och kräver allt större andel av skatter och generella statsbidrag.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under våren 2017. Personalkostnaderna är budgeterade i 2016 års lönenivå. Inför 2018 har 107 mkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2017 och 2018 års löneavtal.

Nettokostnader, som andel av skatter och generella statsbidrag, är ett mått som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i % av skatt och generella statsbidrag 2015-2020

Under 2018 uppgår nettokostnaderna till drygt 98 % av skatter och generella statsbidrag. År 2019 motsvarar nettokostnaderna drygt 99 % av utrymmet och 2020 slår nettokostnaderna i taket och motsvarar 100 %. Skillnaden upp till 100 % är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor (en post som ökar kraftigt under planperioden), amorteringar och för att direktfinansiera investeringar. Det utrymmet är alltså mycket lågt och t.o.m. obefintligt under planperiodens sista år.

Finansiell analys 2018-2020

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, d.v.s. för 2015, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2018 års nivå. Kommunalskattemedel som fås är därmed preliminära.

Utbetalning, alternativt återbetalning, av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, t.ex. 2017 för inkomståret 2015.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKL, 2016-04-28. Utdebiteringen är oförändrad, 22:21 kronor, per skattekrona. Prognosen justeras ned med en negativ slutavräkning om -250 kronor per invånare för 2018-2020.

Tabell: Budget skatter och generella statsbidrag

Budget skatter & gen statsbidrag	2018	2019	2020
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2016, mkr	6 981,6		
Prognos uppräkning 2016	5,0%		
Prognos uppräkning 2017	4,4%		
Prognos uppräkning 2018-2020	4,0%	3,5%	3,6%
S:a uppräknat skatteunderlag, Mkr	7 959,4	8 238,0	8 534,5
Utdebitering	22,21%	22,21%	22,21%
S:a skatteinkomst före utjämning, Mkr	1 764,7	1 826,6	1 892,4
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, Mkr	424,7	437,7	462,7
Kostnadsutjämning, Mkr	38,1	38,4	39,0
Regleringsbidrag/avgift, Mkr	-7,2	-10,7	-14,9
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
S:a generella statsbidrag, Mkr	455,6	465,4	486,8
LSS-utjämning	55,1	55,6	56,4
Fastighetsavgiften	74,2	74,2	74,2
Slutavräkning -250 kr per invånare	-9,8	-9,9	-10,1
Del av välfärdsmiljarden flyktingvar.	43,8	31,3	18,8
S:a skatter & bidrag, Mkr	2 383,6	2 443,2	2 518,5

Den förbättring av skatteprognosen som skett jämfört med anvisningarna, kan till största delen kopplas till förbättrat utfall i utjämningsystemen.

1.6 Investeringar

Investeringsbudgeten omfattar 5 år, 2018-2022, och innehåller sammanlagt 1 360 mkr. Det första året planeras investeringar för 462 mkr varav drygt hälften avser fastigheter.

I den reviderade investeringsbudgeten för 2017 finns 394 mkr avsatt till investeringar. Då ingår 50 mkr i investeringsbudget för kommunhusets ombyggnad. Under 2016 investerades det för 175 mkr.

En normal investeringsnivå, för en kommun av Vänersborgs storlek, kan beräknas till cirka 141 mkr per år eller 6 % av nettokostnaderna. Då resultatnivån 2018 är budgeterad till 24 mkr kan skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) beräknas till 110 mkr.

Kommunfullmäktige beslutar att revidera ner nämndernas förslag från 1 964 mkr till 1 360 mkr för femårsperioden. Det ger ett snitt om 272 mkr per år. Skattefinansieringsnivån är 110 mkr i budget 2018 men sjunker sen till 86 mkr respektive 73 mkr de två kommande åren.

Under planperiodens första år 2018 uppgår nu investeringsvolymen till 462 mkr, vilket överstiger skattefinansieringsnivån med 352 mkr. Det kan jämföras med de senaste årens bokslut, 2015 och 2016, då kommunen investerade för 211 mkr respektive 175 mkr. 2019 planerar kommunen att investera för 371 mkr vilket också är en mycket hög nivå. Åren 2020 till 2022 minskar investeringsbudgeten till 229 mkr, 116 mkr respektive 182 mkr.

Kommunen måste ta nya lån för att finansiera investeringsvolymen. I 2018 års finansieringsbudget planerar kommunen att låna 350 mkr. Resten finansieras genom en minskning av rörelsekapitalet. Planerade investeringar 2019-2020 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. I planen för 2020 uppgår kommunens långfristiga lån till 1 048 mkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen. Investeringsnivåerna i planen utgör totalram för kommande års investeringsbudgetar.

Finansiell analys 2018-2020

Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, Mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Totalt kommunen	462	371	229	116	182	1 360
Fördelning per nämnd:						
Barn- & utbildningsnämnde	5	5	5	4	4	24
Byggnadsnämnden	1	1	1	1	1	3
Kommunstyrelsen	5	2	2	2	10	20
Kultur- och fritidsnämnden	1	1	1	1	1	6
Samhällsbyggnadsnämnde	444	354	215	102	161	1 275
varav fastighetsinv	272	266	136	28	116	817
varav exploatering	83	8	34	15	0	140
Socialnämnden	6	8	6	6	6	34

Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2018-2022 innehåller fastighetsinvesteringar för 817 mkr, varav 582 mkr till förskolor och skolor, 140 mkr till framtida kök, 63 mkr till idrottsanläggningar och 19 mkr till särskilda boenden.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2017 att tilldela samhällsbyggnadsnämnden ramar för fastighetsinvesteringar. Samhällsbyggnadsnämnden har, efter dialog med respektive nämnd, preciserat vilka projekt som ska genomföras och när i tiden. Kommunfullmäktige fastställde i november 2017 investeringsbudgeten för fastigheter i enlighet med Samhällsbyggnadsnämndens förslag. Sammanlagt under perioden 2018-2022 planeras fastighetsinvesteringar motsvarande 817 mkr. Det blir ett snitt på 163 mkr per år med tyngdpunkt på åren 2018 och 2019 då det budgeteras 272 mkr respektive 266 mkr. Det är mycket höga nivåer och kan jämföras med boksluten 2015 och 2016 då kommunen investerade 105 mkr respektive 84 mkr i fastigheter.

Renhållningsverket

Renhållningsverket planerar för en kretsloppspark om sammanlagt 22 mkr under perioden 2018-2019.

Exploateringsbudget

Budgeten innehåller exploatering av bostadsområden inom Öxnered Norra, Nordkroken, Holmängen, Onsjö, Skaven, Katrinedal och Dalbobergen. En gångtunnel planeras under järnvägen från Holmängen. Dessutom planeras för ytterligare exploatering på industri- och handelsområdet Trestads Center.

VA-investeringar

VA-investeringar uppgår till totalt 190 mkr under planperioden. VA-utbyggnaden utefter Vänerkusken fortsätter med en investeringsvolym om sammanlagt 234 mkr, varav 10 mkr har budgeterats för Nordkroken under 2018. Samma år planeras för start av Vänersnäs som sammanlagt omfattar 100 mkr 2018-2022. Rörviks vattenverk kommer att byggas om för 25 mkr.

Finansiellt mål:

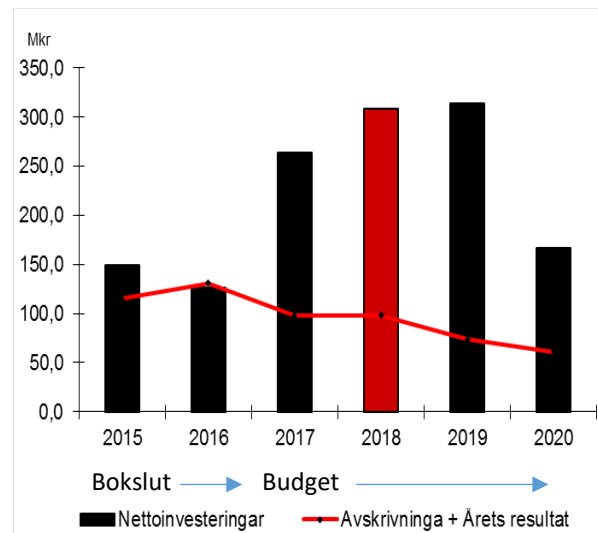
Årets investeringar (exkl. exploatering och VA/renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.

Målavstämning:

Målet uppnås inte något av åren 2018-2020.

Målet om hur investeringar ska finansieras, anger om investeringarna kan finansieras med egna medel, utan att nya lån behöver tas upp. Den höga investeringsnivån, i kombination med för låga resultat, gör att nya lån behöver tas upp för att kunna finansiera de planerade investeringarna för åren 2018-2020.

Diagram: Finansiering av investeringar 2015-2020

Finansiell analys 2018-2020

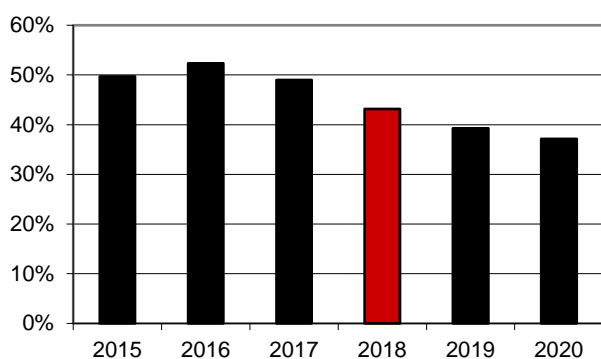
1.7 Soliditet

Finansiellt mål:
Soliditeten bör förbättras.

Målavstämning:
Målet om förbättrad soliditet uppnås inte något av åren.

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel. I bokslut 2016 var soliditeten 52 %. Soliditeten är budgeterad till 45 % år 2017, men förväntas sjunka till 43 % år 2018. Åren 2019 och 2020 förväntas soliditeten sjunka ytterligare till 39 % respektive 37 %. Mycket höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2015-2020

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit på 150 mkr bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder.

Finansiellt mål:
Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 %.

Målavstämning:
Målet uppnås under planperioden genom ökad upplåning.

Den höga investeringsnivån 2018-2022 sätter press på kommunens likviditet och förutsätter en omfattande nyupplåning för att en godtagbar betalningsberedskap ska kunna upprättas.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 725 mkr i nya lån under 2018-2020. Det innebär att år 2020 har kommunen sammanlagt långfristiga lån om 1 048 mkr.

2.3 Pensionskostnader

Pensionskostnaderna har redovisats efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensions-skuldens ökning, även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på prognos från kommunens pensionsförvaltare och inkluderar löneskatt om 24,26 %.

Under den kommande 20-årsperioden kommer kommunens pensionskostnader att öka kraftigt. Av kommunens totala pensionsåtagande på 970 mkr i 2018 års budget är endast 228 mkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Pensionsprognos 2018-2020 Mkr

	2018	2019	2020
Skuldförändring under året	8	11	10
Avgiftsbestämd ålderspension	68	70	72
Pensionsutbetalningar	58	59	60
S:a verksamhetskostnad	134	140	142
Finansiell skuldökning	4	6	6
S:a totalt	137	145	147

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2018-2020 bygger på ett antal antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen sjunker och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2018.

Förändring mkr	2018
Priser/löner 1%	31,9 mkr
Räntor 1%	5,4 mkr
Skatteintäkter 1%	17,7 mkr
Utdebitering 10 öre	7,9 mkr

Driftbudget per nämnd och anslagsbindningsnivå

Budget per anslagsbindningsnivå, netto Tkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
BYGGNADSNÄMNDEN	15 267	14 929	13 046
KOMMUNFULLMÄKTIGE	2 457	2 146	2 295
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	6 482	6 496	6 370
REVISION	1 205	1 195	1 197
VALNÄMNDEN	600	455	25
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	6 099	4 593	6 004
Summa	32 110	29 814	28 938
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN			
Nämnd/administration	5 000	5 078	4 033
Förskola/grundskola/särskola	731 796	695 957	704 787
varav förskola		223 283	222 052
varav grundskola/särskola		472 674	482 735
Summa	736 796	701 035	708 820
KOMMUNSTYRELSEN			
Styrelse	19 068	31 148	10 158
Kommunledning	90 009	86 001	81 882
Räddningstjänst/säkerhet	35 440	35 041	32 277
Gymnasieverksamhet	172 717	164 808	161 338
Vuxenutbildning	27 830	27 755	22 984
Summa	345 064	344 753	308 639
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND			
varav nämnd, kultur och bibliotek		31 343	28 616
varav arena och fritid		49 777	51 684
varav musik och ungdom		25 319	27 663
Summa	108 466	106 439	107 963
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN			
Skattefinansierad verksamhet			
1) Nämnd/administration	6 175	6 079	6 610
1) Gator och vägar/park/teknik och trafik	60 475	60 646	66 515
Fastighetsenhet	10 059	17 034	12 773
Kostenhet och serviceenhet	1 761	1 738	2 013
Summa skattefinansierad verksamhet	78 470	85 497	87 911
Taxefinansierad verksamhet - Renhållningsverk	0	0	-378
- VA-verk	0	0	901
Summa taxefinansierad verksamhet	0	0	901
Summa	78 470	85 497	88 812
SOCIALNÄMNDEN			
Nämnd/administration	39 056	37 597	35 332
Äldreomsorg	479 696	476 896	459 566
Individ- och familjeomsorg	131 448	131 448	118 984
Omsorg om funktionshindrade	239 160	232 660	240 257
Arbetsmarknad	19 901	19 101	20 113
Summa	909 261	897 702	874 252
SUMMA NÄMNDVERKSAMHET	2 210 167	2 165 240	2 117 424

1) Nämnd/administration och Gator och vägar/park/tekniska är en anslagsbindningsnivå.

Resultat- kassaflödes- och balansbudget 2018-2020

Resultatbudget, Mkr	Bokslut 2016	Justerad Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Verksamhetens nettodriftskostnader	-1 932,5	-2 027,4	-2 129,3	-2 203,2	-2 286,8
Årets pensionskostnader	-113,2	-126,4	-133,6	-139,6	-141,7
Avskrivningar och nedskrivningar	-83,1	-85,8	-86,5	-88,7	-91,1
S:a verksamhetens nettokostnader	-2 128,8	-2 239,6	-2 349,4	-2 431,5	-2 519,6
Skatteintäkter/gen.statsbidrag	2 190,5	2 275,7	2 383,6	2 443,2	2 518,5
Finansiella intäkter	5,1	2,8	3,0	3,0	3,0
Fin. uppräknig av pensionsskuld	-0,7	-3,4	-3,6	-5,9	-5,6
Övriga finansiella kostnader	-6,7	-12,0	-10,0	-12,0	-14,0
S:a finansiella kostnader	-7,4	-15,4	-13,6	-17,9	-19,6
Resultat före extraord. poster	59,4	23,5	23,6	-3,1	-17,7
Extraord. intäkter					
Extraord.kostnader					
Årets resultat	59,4	23,5	23,6	-3,1	-17,7

Kassaflödesbudget, mkr	Bokslut 2016	Justerad Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	59,4	23,5	23,6	-3,1	-17,7
Justering för av- och nedskrivningar		85,8	86,5	88,7	91,1
Justering för gjorda avsättningar		14,0	-13,5	5,3	6,8
Realisationsvinster förluster					
Justering övriga ej likviditetspåverkande poster	74,6				
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-109,1				
Ökning/minskning förråd & varulager	0,0				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-21,4				
S:a medel från löpande verksamhet	3,5	123,3	96,6	90,9	80,2
Investeringsverksamheten					
Investering i materiella anl.tillg.	-175,2	-344,4	-461,8	-370,7	-229,2
Försäljning av materiella anl.tillg.	4,8				
Investering i finansiella anl.tillg.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anl.tillg.	0,0				
Anläggnings- och investeringsbidrag	29,1				
S:a medel från investeringsverksamhet	-141,3	-344,4	-461,8	-370,7	-229,2
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	25,7	150,0	350,0	250,0	125,0
Amortering av skuld	-75,0				
Ökning av långfristiga fordringar	0,0				
Minskning av långfristiga fordringar	0,0				
S:a medel från finansieringsverksam.	-49,3	150,0	350,0	250,0	125,0
Årets kassaflöde	-187,2	-71,1	-15,2	-29,8	-24,0

Resultat- kassaflödes- och balansbudget 2018-2020

<i>Balansbudget, mkr</i>	Bokslut 2016	Justerad Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Anläggningstillgångar	1 771,4	2 030,0	2 405,3	2 687,3	2 825,4
Omsättningstillgångar	294,7	223,6	208,4	178,6	154,6
S:a tillgångar	2 066,1	2 253,6	2 613,8	2 865,9	2 979,9
Ingående eget kapital	1 021,4	1 080,8	1 104,3	1 127,9	1 124,8
Årets resultat	59,4	23,5	23,6	-3,1	-17,7
S:a eget kapital	1 080,8	1 104,3	1 127,9	1 124,8	1 107,1
Avsättningar, pensioner	211,2	241,6	228,1	233,4	240,2
Övriga avsättningar	16,4	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a avsättningar	227,6	241,6	228,1	233,4	240,2
Långfristiga lån	173,3	323,3	673,3	923,3	1 048,3
Övriga långfristiga skulder	116,6	116,6	116,6	116,6	116,6
Kortfristiga skulder	467,7	467,7	467,7	467,7	467,7
S:a skulder	757,6	907,6	1 257,6	1 507,6	1 632,6
Ansvarsförbindelse, pensionsskuld	790,6	798,7	742,3	727,2	710,2

(*) Finansierings- och balansbudgeten för 2017 är justerad efter ingående värden från bokslut 2016

Kommunfullmäktiges beslut

2017-06-21, § 94 och 2017-11-22, § 169

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2018 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2017.
2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.
3. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag.
4. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan för 2018-2020.
5. Kommunfullmäktige fastställer budgeten för fastighetsinvesteringar, 2017-11-22 § 169, i enlighet med kommunstyrelsens förslag.
6. För budgettäckning av löneavtal under 2017 och 2018 avsätts sammanlagt 107 mkr till kommunstyrelsens förfogande.
7. Anslagsbindningen avser för driftbudgeten den verksamhetsnivå som anges på sidan 20 och för investerings- och exploateringsplanens projektnivå. Kommunstyrelsen ges delegation att, om nödvändigt under löpande år, justera anslagsbindningsnivån.
8. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2018, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.
9. Eventuell långfristig upplåning kan ske inom ramen för fastställd balansbudget utifrån gällande finanspolicy och delegationsordning.

Barn- och utbildningsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från Skollagen, vilket omfattar:

- Skola (förskoleklass, grundskola och grundsärskola)
- Förskola och öppen förskola
- Fritidshem
- Annan pedagogisk verksamhet (pedagogisk omsorg)
- Fördelning av bidrag samt tillsyn/insyn av fristående förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet (enskild pedagogisk verksamhet).

I Vänersborgs kommun ska alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar, ges goda kunskaper, meningsfull fritid och personlig utveckling.

Barn- och utbildningsförvaltningens ambition är att utifrån helhetsidén "Tillsammans gör vi bra bättre" vara en framgångsrik och effektiv verksamhet, som genom nytänkande, arbetsglädje och delaktighet ger bra service, goda resultat och nöjda vänersborgare.

Barn- och utbildningsförvaltningen ska vidare bedriva verksamhet som genomsyras av den gemensamma målskrivning som Samverkan Vänersborg tagit fram.

1.1 Förskola och pedagogisk omsorg (1-5 år)

I Vänersborgs kommun finns 27 kommunala förskolor och 11 dagbarnvårdare vilka bedriver kommunal pedagogisk omsorg i hemmet. Därutöver finns elva fristående förskolor och tre aktörer som driver enskild pedagogisk omsorg.

Förskolan Nattugglan har öppet dygnet runt och Vänerparkens förskola har kvällsöppet. Kommunen har också en öppen förskola som ingår i en familjecentral. På en av kommunens förskolor finns en allergianpassad avdelning och på en förskola finns en särskild avdelning för döva och hörselskadade barn.

1.2 Förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem och pedagogisk omsorg (6-13 år)

Det finns 19 kommunala grundskolor. Fritidshem finns på de flesta skolorna. För elever i årskurserna 7-9 erbjuds profilinektingar inom ämnena musik, bild samt idrott och hälsa. Två externa aktörer finns inom kommunen.

Elevhälsan utgör kommunens samlade stödverksamhet för barn/elever 0-16 år och innefattar bland annat specialpedagog, skolsköterska, skolläkare, kurator, psykolog och logoped. I centrala elevhälsan finns också ett mobilt skolteam som

Barn- och utbildningsnämnden

tillsammans med skolenheter arbetar för ökad skolnärvaro. Samverkan med andra aktörer sker genom familjeförskolan och familjecentralen Sirius.

Den obligatoriska grundsärskolan omfattar årskurs 1-9 samt en frivillig årskurs 10 och erbjuder en anpassad undervisning för barn och ungdomar som behöver denna skolform. Undervisningen bedrivs dels i olika särskoleklasser, i träningskoleklasser och integrerat i grundskolan. Det finns särskole/träningskoleklasser för elever i årskurs 1-6 på Norra skolan och på Mariedalskolan. Årskurs 7-9-eleverna finns på Torpaskolan.

Grundskolans verksamheter har under de senaste åren fokuserat på att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med inriktning på målområdena kunskap, trygghet och trivsel samt samverkan mellan skola och hem. Statliga och andra övergripande utvecklingsinsatser samordnas centralt för att bidra till enheternas utvecklingsarbete. Inom området trygghet och trivsel är det framförallt elevhälsans verksamhet, som har påverkan vid sidan av skolornas egna arbeten.

Antalet elever i grundskolan ökar. Detta har medfört ökade behov av lokaler samt personal. Antalet inskrivna barn på kommunala fritidshem och enskild pedagogisk omsorg har ökat de senaste åren. Utökningen av fritidshemsplatser medför ett utökat lokalbehov på vissa skolor.

Skollagens skärpta krav på rätt lärarbehörighet för åldersgrupper och ämnen gäller från och med första juli 2015. Kraven ger effekter på hur skolorna organiseras, på hur lärarnas tjänstgöringsuppdrag fördelas och på kostnaderna för undervisningen.

En ny verksamhet för samordning av nyanländas lärande, Välkomsten i Vänersborg, startades i december 2015.

Jämförelsetal

Barnomsorg/grundskola/grundsärskola	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Antal barn och elever			
Förskola o pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 263	2 198	2 118
varav andel i enskild regi %	19	18	19
Nyttjandegrad %	94	92	90
Fritidshem o pedagogisk omsorg			
Totalt antal barn 6-13 år	2 119	2 034	1 908
varav andel i enskild regi %	16	17	15
Nyttjandegrad %	60	60	56
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 925	4 684	4 739
varav andel i enskild regi %	10	11	11
varav Grundsärskola	48	46	46

Antal inskrivna barn och elever för budget och bokslut avser snitt för året.

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- Andelen elever i årskurs 5 som upplever trygghet i lärandemiljön ska öka under 2018 med 3 procentenheter. (Senaste notering 2016: 89 %)
- Andelen elever i årskurs 8 som upplever studiero i lärandemiljön ska öka under 2018 med 5 procentenheter. (Senaste notering 2016: 70 %)
- Antal föreningar som grundskolan samarbetar med i syfte att öka barnens intresse för idrott och rörelse ska öka med 100 % fram till 2019. (Senaste notering 2016: 2 föreningar)
- Andelen elever i årskurs 8 som upplever att de får det stöd de behöver för att nå så långt som

Barn- och utbildningsnämnden

möjligt i sin kunskapsutveckling ska öka under 2018 med 3 procentenheter. (Senaste notering 2016: 89 %)

- Andelen vårdnadshavare som är nöjda med de informationskanaler som finns mellan hem och förskola och skola ska öka under 2018 med 3 procentenheter i förskolan, årskurs 2 och årskurs 8. (Senaste notering 2016: förskolan 92 %, årskurs 2 var 90 % och årskurs 8 var 89 %)
- Andelen elever i årskurs 8 som upplever att de har inflytande över undervisningens innehåll ska öka under 2018 med 5 procentenheter. (Senaste notering 2016: 81 %)

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen

Förväntade resultat:

- Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till gymnasiet ska öka under 2018 med 3 procentenheter. (Senaste notering juni 2016: 82 %)
- Fler använder verksamheternas lokaler utanför verksamhetstid.

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem

Förväntade resultat:

- Medelmeritvärdet i årskurs 9 ska öka under 2018 med 3 poäng. (Senaste notering juni 2016: 207,6 poäng)

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Andelen behörig, undervisande personal inom förskola, grundskola, fritidshem och grundskola ökar under 2018 med 3 procentenheter. (Senaste notering 2016: Förskolan 55 %, grundskolan 81 %, fritidshem 44 % och grundskolan 25 %)
- Andelen elever i årskurs 7-9 med mer än 25 % frånvaro ska minska fram till 2020 med 1 procentenhet per år. (Senaste notering mars 2017: 8,2 %)

2.5 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Andelen medarbetare som upplever att de har en rimlig arbetsbelastning ska öka med 5 procentenheter fram till 2019. (Senaste notering 50 %)

2.6 Samverkan Vänersborg

Verksamheterna ska i samverkan, utifrån sina specifika uppdrag, aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ. Barnperspektivet och barns rätt enligt FN:s konvention om barns rättigheter ska ha en särskild tyngd. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att forma sitt liv i samverkan med andra för att nå en god livskvalitet. Samverkan sker mellan barn- och utbildningsnämnd, socialnämnd, kultur- och fritidsnämnd, kommunstyrelse samt deras förvaltningar, Kunskapsförbundet Väst och Regionen (Hälso- och sjukvårdsnämnden Norra och NU-sjukvården).

Förväntade resultat:

- Barn och ungdomar får tillgång till rätt insatser tidigare
- Färre självmord och minskat självskadebeteende bland barn och unga

Barn- och utbildningsnämnden

- Alla barn som får vård utom hemmet har tillgång till undervisning utifrån sina förutsättningar och behov
- Information och rådgivning finns lättillgängligt på hemsidan
- Alla arbetslösa under 25 år erbjuds kompetenshöjande insatser
- Utvecklad samverkan med föräldrar
- Ökad skolnärvaro

3. Verksamhetsförändring/ Ramanpassning

Barn- och utbildningsnämnden har i budget 2017, efter justering för personalomkostnadspålägget och effektiviseringsbeting fått samma budgetram som för 2016.

För förskoleklass, grundskola och fritidshem finns stora behov av budgettillskott. Kostnad per barn och elev, alla sex jämförelsetal, i Vänersborgs kommun ligger under snitt, både i kommungruppen och i jämförelse med riket (Kommunbladet 2015, Skolverket). Under de senaste åren har elevantalet ökat i stor omfattning. Ökningen har hanterats genom både förtätningar och behov av fler lokaler, och som en följd av detta också större personalbehov för att kunna nå upp till förväntade resultat. Övriga kostnader ökar också till följd av elevökningen, till exempel kost, läromedel och IT. Om budgetmedel inte tillförs krävs omprioriteringar och anpassningar. Åtgärder handlar främst om personalminskningar men även minskat öppethållande inom verksamheterna, främst inom barnomsorgen.

Bevakning av statsbidrag sker kontinuerligt, både generella och riktade.

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

Barn- och utbildningsnämnden begär 31 728 tkr i utökad budgetram. Utav dessa har nämnden begärt 14 658 tkr i tilläggsanslag i budget 2017 för fler elever i grundskolan.

Budgetberedningen föreslår att barn- och utbildningsnämndens budgetram utökas med 20 000 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till 725 096 tkr.

Anvisad budgetram 705 096 tkr.

I **anvisningarna** justerades barn- och utbildningsnämndens budgetram upp med sammanlagt 4 061 tkr i inflationskompensation.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

Barn- och utbildningsnämnden begär 31 728 tkr i utökad budgetram. Utav dessa har nämnden begärt 14 658 tkr i tilläggsanslag i budget 2017 för fler elever i grundskolan.

Kommunfullmäktiges beslut:

Barn- och utbildningsnämndens budgetram tillförs 31 700 tkr enligt nämndens förslag. Kommunfullmäktige fastställer därmed barn- och utbildningsnämndens budgetram 2018 till 736 796 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning	Budget	Budget	Bokslut
Mkr	2018	2017	2016
Statsbidrag	64,5	41,3	73,0
Övriga intäkter	27,6	27,4	31,0
Summa intäkter	92,1	68,7	104,0
Personalkostnader	522,0	485,9	496,0
Omkostnader	303,4	279,8	312,7
Ränta och avskrivningar	3,5	4,0	4,1
Summa kostnader	828,9	769,7	812,8
Nettokostnader	736,8	701,0	708,8

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning	Netto	Intäkt	Kostnad
Mkr	2018	2018	2018
Nämnd/administration	5,0	0,0	5,0
Barnomsorg/grundskola/ grundskola	731,8	92,1	823,9
Summa	736,8	92,1	828,9

Barnomsorg/grundskola/grundskola är *en* anslagsbindningsnivå. Nämnden har i uppdrag att särredovisa per verksamhet och återkommer med det i samband med 2018 års verksamhetsplan.

Barn- och utbildningsnämnden

4.2 Investeringsbudget

Inventarier

Avser främst arbetsmiljöåtgärder och inventarier på grund av fler barn och elever.

Fastighetsinvesteringar

Barn- och utbildningsnämnden föreslår fastighetsinvesteringar mot bakgrund av befolkningsprognoser som visar ökande befolkning. En konsekvens av utökade lokalytor är, förutom ökade hyreskostnader, även ökade kostnader för personal, kost samt övrigt material och tjänster, eftersom utökningen beror på fler barn och elever i verksamheten. För att klara dessa kostnadsökningar behöver barn- och utbildningsnämnden tillföras medel motsvarande ökande barn- och elevantal.

Byggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd att bygga (bygglov), tillstånd att riva, tillstånd till större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar, tillsyn av strandskyddet och den kommunala lantmäteriverksamheten. Nämnden beslutar även om nya namn på kvarter och gator. Vidare ansvarar byggnadsnämnden för mätning och kartframställning samt utveckling av geografiska informationssystem (GIS).

Byggnadsnämnden ansvarar för detaljplanering och områdesbestämmelser. Den översiktliga fysiska planeringen fullgörs av byggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen, fastighetsbildningslagen och miljöbalken. Enligt lagarna ska nämnden verka för en god byggnadskultur, en god stads- och landskapsmiljö med tillgänglighet till sjöar och stränder samt uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning. Byggnadsnämnden ska vidare ta de initiativ som behövs beträffande planläggning och fastighetsbildning, samt vara vägledande i frågor om byggande.

1.1 Lantmäterienheten

Lantmäterienheten utgör lantmäterimyndigheten i Vänersborgs kommun. Det innebär i huvudsak ansvar för alla lantmäteriförrättningar såsom avstyckningar, fastighetsregleringar, fastighetsbestämningar, ledningsrätter och bildandet av gemensamhetsanläggningar, inom kommunens gränser.

1.2 Kart- och GIS-enheten

Enheten ansvarar för kommunens geografiska information i bl.a. planerings- och bygglovsprocessen samt adress-sättning. Enheten utför även visualisering och grafiska arbeten för att få medborgare att bättre förstå t.ex. bygg- och planprocesser.

1.3 Plan- och bygglovsenheten

Plan- och bygglovsenheten ansvarar för planering och tillstånd angående bebyggelse i kommunen. Det är främst plan- och bygglagen (PBL) som ger ramar för planering och byggnation. Planer görs på olika nivåer; översiktsplan, fördjupad översiktsplan, områdesbestämmelser och detaljplan. I detta arbete ingår att informera, redovisa och samråda med berörda parter och kommunens invånare. Enhetens uppgift är att bevaka att markanvändningen förenas med målen för den utveckling som kommunen vill ha, samt att ta ställning till utveckling av stad och landsbygd. Utifrån

Byggnadsnämnden

gällande planer behandlas ansökningar om förhandsbesked, bygg- och rivningslov. Övriga lagstadgade arbetsuppgifter utgörs av diverse tillsyn och kontroller samt ansvar för ärenden enligt lagen om skydd mot olyckor. Enheten handlägger också de flesta dispensansökningar från strandskydd samt utövar tillsyn av strandskydd enligt miljöbalken. Dessutom ingår i enhetens uppdrag stadsbyggnads- och stadsmiljöfrågor samt rådgivning i bygg- och arkitekturfrågor.

Jämförelsetal

Bygglov	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Handläggningstid	5 veckor	5 veckor	5 veckor

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- All planering ska skapa hållbarhet utifrån vision, miljöprogram 2030 och planer
- Genom att möjliggöra tillgången till fler bostäder samt planera för ökad trygghet ska nämnden bidra till förbättrad position i "Nöjd regionindex" med sikte inställt på att nå genomsnittresultatet för landets kommuner
- Fler av nämndens kunder och kommunens invånare ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett snabbt, tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter
- Fler av kommunens invånare ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett

snabbt tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen
- Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Förväntade resultat:

- Handläggningstiderna för inkomna ärenden till komplett ansökan för beslut ska förkortas
- En effektivare ärendeprocess från ärendestart till beslut
- Nämnden ska bidra till att uppnå målen i kommunens bostadsförsörjningsprogram
- Antalet personer som använder sig av programmet "Mitt Vänersborg" för att delge synpunkter ska öka
- Tiden för handläggning mellan inkommit ärende till komplett ansökan för beslut ska förkortas, här med avseende på företag
- All personal med företagskontakt ska öka sina kunskaper i hur förvaltningen ska arbeta för att förenkla för företag att etablera sig i kommunen

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett trygghet och effektivt sätt
- Vänersborg ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Byggnadsnämnden

Förväntade resultat:

- Den interna handläggningstiden mellan nämnder ska förkortas
- Budgeten ska vara i balans

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Fler av medarbetarna ska uppleva att deras delaktighet, innovationskraft och kompetens utvecklas och tas tillvara i arbetet på förvaltningen.
- Förhållandena bland medarbetarna inom förvaltningen ska präglas av gott bemötande och vara fria från trakasserier och diskriminering

2.5 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Fler av förvaltningens medarbetare ska kunna rekommendera Vänersborgs kommun som arbetsgivare
- Förvaltningen ska erbjuda ett hållbart arbetsliv där medarbetarna trivs och vill stanna kvar

3. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

3.1 Övergripande planering

Förvaltningen utför den översiktliga fysiska planeringen. Verksamheten ska vara skattefinansierad och får inte avgiftsfinansieras. I samband med att kommunstyrelsen beslutar om projektuppdag ska medel för uppgiftens genomförande också tilldelas, eftersom förvaltningen inte har egna medel.

3.2 Lantmäterienheten

Trycket i byggbranschen bedöms vara fortsatt hårt, vilket kommer ställa krav på att fortsätta korta ner handläggningstiderna utan att göra avkall på rättssäkerheten och servicen.

3.3 Kart- och GIS-enheten

Förutom att ge service med kartor och mätnings-tjänster, har enheten byggt upp det digitala dialogverktyget "Mitt Vänersborg". Då 3D-grafikerns tjänst numera är helt skattefinansierad så har det underlättat att få ut verktyget som ska ge större förståelse i olika frågor. Flera avdelningar i kommunen nyttjar nu 3D-grafikerns tjänster. Det produceras bl.a. grafiska arbeten och filmer som kommunen använder för att synliggöra Vänersborg samt material som personalenheten använder.

3.4 Plan- och bygglovsenheten

Intresset för att exploatera och bygga nya bostäder är stort.

Förutom detaljplanen för nybyggnad arbetar enheten även med ersättningsdetaljplaner utmed Vänerkusten. Det är viktigt att dessa planer tas fram då anslutning till kommunalt vatten och avlopp ökar efterfrågan att bygga större hus. Enheten behöver arbeta med att successivt ersätta gamla detaljplaner med nya samt att planlägga planlösa områden.

Förtroendevalda i kommunen har uttryckt en vilja att möjliggöra byggandet av nya bostäder i kommunen. Kommunen och kommunens fastighetsägare kräver att detaljplaner görs snabbt och effektivt. Arbete med att upphandla ramavtal för plan-tjänster är klart och avtal har tecknats med fem konsultföretag.

Kostnadstäckning i dylika detaljplaner har kunnat göras via planavgift i plan- och bygglovstaxan. Här har kommunfullmäktige valt att inte ha några planavgifter i taxan.

För 2018 äskas 400 tkr för framtagande av fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda tätort. Syftet med denna FÖP är att utreda lämplig övergripande infrastruktur med bl.a. vägar som möjliggör ett framtida tågstopp i Brålanda samt att ta fram lämplig markanvändning som visar var strategiska lägen är för bl.a. framtida industrietableringar och bostäder. Avsikten är att anlita konsulter för detta arbete.

Byggnadsnämnden

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 14 867 tkr.

I **anvisningarna** justerades byggnadsnämndens budgetram ned med 62 tkr vilket avsåg nettot av inflationsuppräknigen av intäkter och kostnader.

Byggnadsnämndens förslag: Byggnadsnämnden begär 400 tkr i utökad budgetram för framtagande av fördjupad översiktsplan för Brålanda.

Byggnadsnämnden föreslår justerad bygglovstaxa i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut:

Byggnadsnämndens budgetram tillförs 400 tkr enligt nämndens förslag. Kommunfullmäktige fastställer därmed byggnadsnämndens budgetram 2018 till 15 267 tkr.

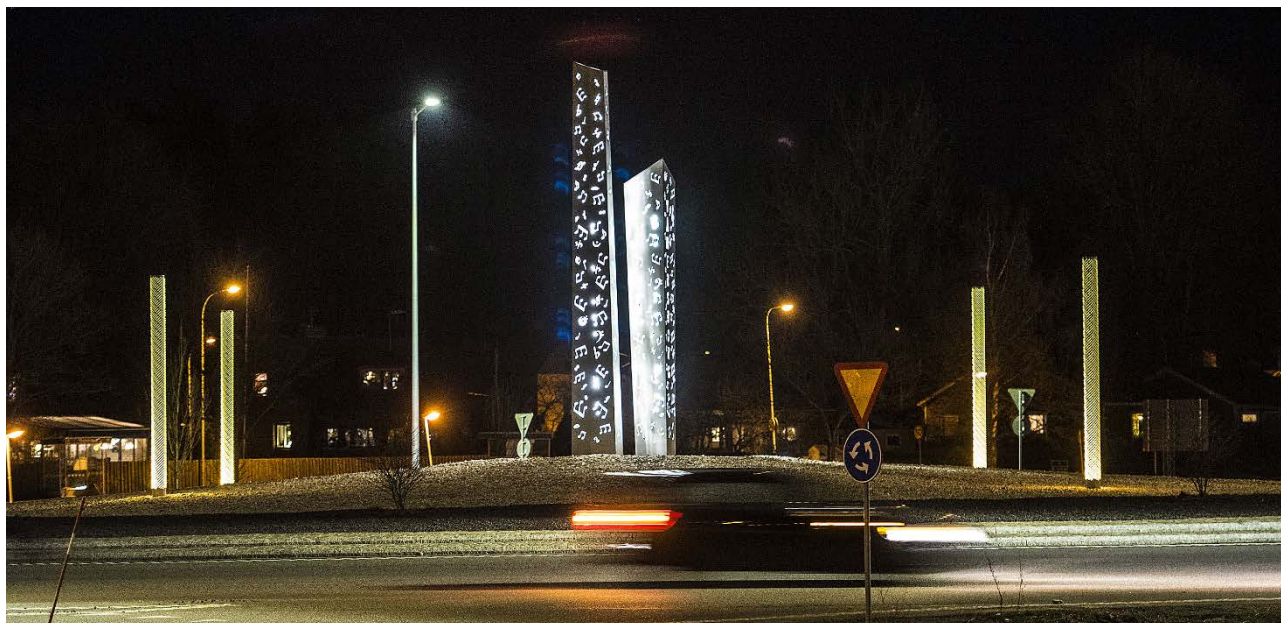
Resultaträkning, mkr

Resultaträkning	Budget	Budget	Bokslut
Mkr	2018	2017	2016
Statsbidrag	0,2	0,2	0,2
Övriga intäkter	11,3	11,2	11,6
Summa intäkter	11,5	11,4	11,8
Personalkostnader	19,6	19,5	17,2
Omkostnader	6,3	5,9	6,7
Avskrivningar/internrä	0,9	0,9	0,9
Summa kostnader	26,8	26,3	24,8
Nettokostnader	15,3	14,9	13,0

4.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Kommunfullmäktige

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens beslutande organ.

Fullmäktige fastställer budget och övriga övergripande program för den kommunala verksamheten och beslutar även i övriga ärenden av större vikt.

Under kommunfullmäktige finns valberedningen, som förbereder fullmäktiges val, samt demokrati-beredningen som arbetar med former för medborgarnas delaktighet, utvecklar det politiska ledarskapet och förnyelse av den kommunala demokratin.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 2 157 tkr.

I **anvisningarna** justerades kommunfullmäktiges budgetram upp med 11 tkr i inflationskompensation.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktiges budgetram utökas med 300 tkr och fastställs därmed till 2 457 tkr i budget 2018.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	1,6	1,1	1,2
Omkostnader	0,9	1,0	1,1
Avskrivning/internränta	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	2,5	2,1	2,3
Nettokostnader	2,5	2,1	2,3

Mandatfördelning under perioderna:	2003/2006	2007/2010	2011/2014	2015/2018
Socialdemokraterna	20	21	12	14
Moderaterna	6	9	13	10
Vänsterpartiet	5	4	8	6
Sverigedemokraterna	0	0	2	6
Centerpartiet	4	5	3	4
Miljöpartiet De Gröna	2	2	4	4
Liberalerna	5	4	5	3
Kristdemokraterna	4	4	2	2
Välfärdspartiet	0	0	2	2
Folkviljan	5	2	0	0
TOTALT	51	51	51	51

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar även för översiktlig fysisk planering samt lämnar planuppdrag till byggnadsförvaltningen. De närmare uppgifterna för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen.

Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

1.1 Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen ska leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens mark- och bostadspolitik, energiplanering, kollektivtrafik samt kontakter med näringslivet.

1.2 Kommunledning

Kommunstyrelsen biträds av kommundirektören, kommunkansliet, ekonomikontoret, personalkontoret, utvecklingskontoret, IT-kontoret.

Ekonomikontoret ansvarar för finansförvaltning, ekonomisk planering och uppföljning samt ger råd

och stöd till förvaltningarna i ekonomiska frågor. I detta ingår att samordna kommunens arbete med budget, redovisning, uppföljning och bokslut. Ekonomikontoret tillhandahåller även finansiell service samt systemförvaltning till AB Vänersborgsbo- städer och Fastighets AB Vänersborg.

Ekonomikontoret svarar för utbildning och information kring upphandlingsfrågor, handlägger kommunövergripande upphandlingar samt bistår förvaltningarna med enhetsspecifika upphandlingar. Kontoret svarar även för upphandlingsservice åt Kunskapsförbundet Väst.

IT-kontoret samordnar kommunens IT-verksamhet samt svarar för driftsfrågor, strategier och utveckling.

Kommunkansliets ansvarsområden omfattar ärendehantering, juridisk rådgivning, diarium och arkiv, information och allmän service åt förtroendevalda, förvaltningar, allmänhet m.fl. Andra uppgifter är att vara kanslifunktion åt Valnämnden och Överförmyndarnämnden. Inom det juridiska området ges olika internutbildningar, t.ex. om kommunallagen och förvaltningslagen.

Inom konsumentverksamheten ges stöd till hushållen i deras strävan att effektivt utnyttja sina resurser, samt stärka konsumenternas ställning på marknaden. Konsument Vänersborg är också ansvarig för budget- och skuldrådgivningen.

Kommunstyrelsen

IT-kontoret samordnar kommunens IT-verksamhet samt svarar för driftsfrågor, strategier och utveckling.

Personalkontoret ansvarar för och samordnar personalpolitik, löne- och personaladministration samt förhandlingsverksamhet.

Personalkontoret handlägger avtals-, pensions- och försäkringsfrågor samt medbestämmande och samverkansfrågor. Hälsa, arbetsmiljö och jämställdhet är andra viktiga verksamhetsområden, liksom övergripande ledarutveckling, personalplanering och personalekonomi.

Utvecklingskontoret svarar för beslutsstöd till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt dess politiska beredningar och grupper. Utvecklingskontoret ansvarar främst för kommunövergripande strategiskt arbete med ledning och styrning, verksamhetsutveckling, kvalitet och uppföljning. Kontoret arbetar med samordning av folkhälsa, miljö, kollektivtrafik, kommunikation, skydd och säkerhet, internationella uppgifter, beställarfunktion gentemot Kunskapsförbundet Väst, samhällsplanering och energirådgivning. Kontoret samverkar med övriga förvaltningar i framtagande av strategiska styrdokument och samordning av statistik.

Utvecklingskontoret ansvarar för övergripande utveckling och samordning av kommunens relationer till det lokala och regionala näringslivet samt affärs- och handelsutveckling i kommunens centra. Andra ansvarsområden är varumärkesplattform och övergripande PR-strategi. Kontoret svarar för att utveckla kommunens förutsättningar att attrahera nya företagsetableringar.

1.3 Räddningstjänst/säkerhet

Kommunstyrelsen har ansvaret för säkerhetsfrågor och för arbetet enligt lagen om kommuners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Räddningstjänsten är organiserad i ett kommunalförbund tillsammans med Trollhättan, Mellerud och Färgelanda kommuner, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF).

Kommunstyrelsen har ansvar för att arbeta fram risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunstyrelsen

har också ansvar för att samverka och samordna beredskapsarbetet, vilket sker i samverkan med andra kommuner, kommunala förvaltningar, bolag, myndigheter och organisationer t.ex. Länsstyrelsen, polisen, NÄRF och Västra Götalandsregionen.

KS ansvar för det övergripande systematiska säkerhetsarbetet i stort inom kommunen.

Kommunens försäkringsskydd handläggs av kommunkansliet.

1.4 Gymnasieverksamhet och vuxenutbildning

Gymnasieverksamheten är sedan 2013 organiserad i ett kommunalförbund, Kunskapsförbundet Väst, tillsammans med Trollhättans Stad. Förbundet omfattar gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. Kommunen ger ett årligt förbundsbidrag till verksamheterna.

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnanden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- Det ska vara tryggare att vistas ute.
- Kommunen erbjuder minst 100 praktikplatser/år för personer inom AMA:s målgrupper
- Unga inom målgruppen 17-24 år som har arbete eller är i utbildning ska öka
- Integrationsarbetet leder snabbare till arbete och sysselsättning
- Andelen invånare som lever i utanförskap ska minska

Kommunstyrelsen

- Nämnderna upplever ett gott stöd i sitt folkhälsoarbete
- Antalet e-tjänster som myndighetsutövande nämnder tillhandahåller ska öka
- Kommunens användning av digitala forum och verktyg ska förbättras

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen
- Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Förväntade resultat:

- Kommunens attraktionskraft inom näringslivets ska öka
- Kommunens planarbete möjliggör för minst 300 nybyggda bostäder/år till år 2022
- Intresset hos fastighetsägare för att anlägga solpaneler ska öka
- Företagens nöjdhet om företagsklimatet i kommunen ska öka

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Förväntade resultat:

- Genomförandetiden för ärenden från uppdrag till inlämning ska förkortas
- Skador på kommunens egendom ska minska
- Samtliga kommunstyrelsekontor ska åstadkomma ett positivt ekonomiskt resultat

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Andelen medarbetare som anser att deras kompetens och idéer tillvaratas ska öka
- En visionsbaserad värdegrund är känd och tillämpas i alla verksamheter

2.5 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Attraktivt arbetsgivarindex ska öka
- Andelen medarbetare som upplever en närvarande chef ska öka

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 348 954 tkr.

I **anvisningarna** justerades kommunstyrelsens budgetram upp med sammanlagt 6 282 tkr. Anslaget till vuxenutbildningen utökas med 2 081 tkr i enlighet med beslut under 2017. Eftersom Vänersborg firar 375-årsjubileum 2019 tillförs 100 tkr. Förfogandeanslaget tillförs ytterligare 150 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunstyrelsen tillförs 6 000 tkr för fler elever i gymnasiet och 2 000 tkr för fler elever i behov av SFI inom vuxenutbildningen. Då avgiften för Fyrbodals kommunalförbund höjs utökas budgeten med 180 tkr. Projektet Wargön Innovation fortsätter och tillförs 2 400 tkr enligt projektplan i ett tillfälligt anslag under 2018. I budget 2019 tillförs 700 tkr i tillfälligt anslag.

Från socialnämnden omfördelas 630 tkr för funktionen handikappkonsulent i enlighet med beslut fattade under 2017. Från kommunstyrelsens förfogandeanslag omfördelas 500 tkr till samhällsbyggnadsnämnden för kommande behov av underhåll

Kommunstyrelsen

efter grävning för bredband. Kommunstyrelsens förfogandeanslag utökas med 700 tkr.

För att finansiera utökade budgetramar för andra nämnder minskas kommunstyrelsens förfogandeanslag med 15 300 tkr. Förfogandeanslaget omfattar därmed sammanlagt 6 269 tkr i budget 2018 och är inte i någon del öronmärkt för särskilda ändamål.

Sammanlagt innebär dessa justeringar att kommunstyrelsens budgetram minskas med 3 890 tkr. Kommunfullmäktige fastställer därmed kommunstyrelsens budgetram 2018 till 345 064 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Statsbidrag	4,7	4,7	7,8
Övriga intäkter	37,3	37,3	44,1
Summa intäkter	42,0	42,0	51,9
Personalkostnader	56,1	55,4	54,4
Omkostnader	327,9	326,2	303,1
Avskrivning/internt ränta	3,1	3,1	3,0
Summa kostnader	387,1	384,7	360,5
Nettokostnader	345,1	342,7	308,6

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning mkr	Netto 2018	Intäkt 2018	Kostnad 2018
Styrelse	19,1	0,0	19,1
Kommunledning	90,1	37,2	127,3
Räddningstjänst/Säkerhet	35,4	3,3	38,7
Gymnasieverksamhet	172,7	1,5	174,2
Vuxenutbildning	27,8	0,0	27,8
Summa	345,1	42,0	387,1

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Till IT/datanätutbyggnaden budgeteras 4,0 mkr 2018. För resten av perioden budgeteras 1,0 mkr per år. Vart femte år återkommer behovet av en större investeringsbudget.

Till inventarier, såsom arkivbeständiga skåp och möbler budgeteras 0,6 mkr årligen. Driftkostnaderna finansieras inom befintlig budget.

Hemsida/Intranät behöver uppgraderas vart fjärde år.

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att kommunens arbete med kultur och fritid i tillämpliga delar svarar upp mot den vision och de övergripande mål som gäller för kommunen. Det gäller den löpande verksamheten, men också det utvecklingsarbete som ökar konkurrenskraften och som stärker kommunens attraktivitet och hållbarhet.

Kultur- och fritidsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och omfattar allmäncultur, arena och fritid, bibliotek och konsthall, musikverksamhet, ungdomsverksamhet, teater, evenemang och fornvård. Nämnden ska även stödja lokalhistorisk forskning och hembygdsvårdande verksamhet samt verka för bevarandet av kulturmiljöer och kulturminnen. Slutligen har nämnden huvudmannaskap för Vänersborgs museum.

Kultur- och fritidsnämndens ambition är att med gränslös kultur och hög puls utveckla mötesplatser för kultur- och fritidsaktiviteter, där en framgångsrik musikkommun med bredd är en viktig del. Verksamheten ska vara väl förankrad och tillgänglig för alla, vilket skapar goda förutsättningar för hög delaktighet, ökad tillväxt och ett aktivt liv. Under mandatperioden sätter nämnden särskilt fokus på utbud och evenemang, ekonomi, kommunikation samt mötesplatser.

1.1 Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek och kultur	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Bibliotek			
- antal utlånade media	230 000	230 000	210 550
- antal timmar öppet/vecka	94	94	94
Huvudbiblioteket			
- antal besökande	170 000	170 000	166 119
Konsthall			
- antal besökande	8 500	8 500	7 358
Vänersborgs museum			
- antal besökande	19 000	19 000	17 501
Musikskola	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Antal elever	2 650	2 650	2 121
- varav grundskola	1 100	1 100	584
- varav frivilliga	1 500	1 500	1 450
- varav kunskapsförbundet	80	80	87
Ungdomshuset	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Öppet antal kvällar/år	228	228	210
Besökande i snitt/kväll	50	50	48
- varav flickor i %	40	40	25
- varav pojkar i %	70	70	75
Fritidsverksamhet	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
- antal bidragsberättigade föreningar	35	34	45
- antal medlemmar 7-25 år	5 200	5 200	5 869
- antal deltagartillfällen	20 500	20 500	21 471
- antal deltagare i aktivitet	173 000	173 000	219 368

Kultur- och fritidsnämnden

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- Antalet flickor som deltar inom idrott och öppen fritidsverksamhet ska öka med 2 % jämfört med 2017.
- Antal besökare till evenemang ska öka med 5 % per verksamhet jämfört med 2017.
- Antal deltagare i Musikskolans verksamhet ska öka med 5 % jämfört med 2017.
- Antal invånare som är nöjda med verksamheten ska öka jämfört med 2017.
- Antal invånare som är nöjda med utbudet ska öka jämfört med 2017.
- Fler invånare ska kunna involveras i nämndens berednings- och beslutsprocesser.

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen

Förväntade resultat:

- Nämndens verksamheter, utbud och evenemang ska i ökad grad synliggöras.
- Nämnden ska under mandatperioden aktivt verka för att kommunen etablerar en stor, bred och centralt belägen mötesplats för kultur.

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Förväntade resultat:

- Arena Fritids intäkter ska öka med 2 % jämfört med 2017.

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Fler anställda ska ta del av nämndens arbete och känna trygghet med fattade beslut.
- Verksamheten ska vara tillgänglig och bedrivas så att alla invånare oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder ges möjlighet att delta.

2.5 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Antalet anställda som upplever att de har ork och energi kvar efter arbetsdagen ska öka under mandatperioden.

Kultur- och fritidsnämnden

3. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

Förvaltningen har av kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att löpande arbeta med åtgärder samt konsekvensbeskrivning, för att få en verksamhet inom tilldelad budgetram för 2017. Samma förutsättningar gäller för 2018.

Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats 107 466 tkr i budget 2018. Då ingår justering av inflationskompensation och justering för köpta tjänster från samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kultur- och fritidsnämnden förhyr många anläggningar, främst under Arena och fritid, som har ett stort investeringsbehov och då åtgärder vidtas medför det ökade driftskostnader.

På grund av utgående hyresavtal för bibliotekets lokaler måste nämnden ta beslut om bibliotekets placering senast maj 2018. Det krävs ett ökat budgetutrymme för att lyfta kärnverksamheten och uppfylla ställda resultatmål.

Behovet av insatser inom ungdomsverksamheten ökar kraftigt, som en konsekvens klarar verksamheten inte av att utföra sitt uppdrag inom tilldelad budgetram.

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 107 466 tkr.

I **anvisningarna** justerades kultur- och fritidsnämndens budgetram upp med sammanlagt 1 027 tkr i inflationskompensation.

Kultur- och fritidsnämndens förslag: Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kultur- och fritidsnämndens budgetram utökas med 1 000 tkr för integrationsbefrämjande åtgärder. Kommunfullmäktige fastställer därmed kultur- och fritidsnämndens budgetram 2018 till 108 466 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Statsbidrag	5,2	5,2	6,2
Övriga intäkter	17,7	16,0	17,7
Summa intäkter	22,9	21,2	23,9
Personalkostnader	38,5	38,1	38,1
Omkostnader	91,5	88,3	92,4
Avskrivning/Internränta	1,4	1,2	1,4
Summa kostnader	131,4	127,6	131,9
Nettokostnader	108,5	106,4	108,0

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning Mkr	Netto 2018	Intäkt 2018	Kostnad 2018
Kultur- och fritidsnämnden	108,5	22,9	131,4

Kultur och fritidsnämnden har *en* anslagsbindningsnivå men har i uppdrag att särredovisa verksamheterna i budget och uppföljningar.

4.2 Investeringsbudget

Inventarier

Finansiering av driftskostnader som följer av planerade investeringar kräver omprioriteringar inom befintlig budgetram.

Fastighetsinvesteringar

Kultur- och fritidsförvaltningen har redovisat aktuellt behov av investeringar 2018-2022 i enlighet med upprättat program för fortsatt utveckling av sportcentrum 2017-2027. Som en följd av det fortsatta arbetet med kommunens etablering av en ny mötesplats för kulturen i centrum har kultur- och fritidsnämnden medel 2018-2019 för att finansiera projekteringskostnader inför investeringarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska bi-produkter och naturvård.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, strandskyddsdispenser, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i kommunens utvecklingsarbete och framtagande av översikt - och detaljplaner, program och andra övergripande dokument

Nämnden driver och deltar i olika projekt, ofta förvaltningsöverskridanden. Exempel på sådana projekt är naturvård, allergi och gröna skolgårdar. För att gynna ett barnperspektiv i samhällsutvecklingen, är det nämndens ambition att alltid prioritera tillsyn och annat arbete som främjar en god utveckling av barnens ute- och inomhusmiljöer och minskar kemiska och fysikaliska risker.

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses
- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- Antalet invånare som exponeras för skadligt UV-ljus och radon minskar.
- Ökad tillgänglighet till natur för invånare och besökare. *(anm. nationella friluftsmålen)*
- Fler privatpersoner är nöjda med den service de får av förvaltningen.

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen
- Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förväntade resultat:

- Nöjdheten av service bland företagare ska uppgå till minst 75 %.

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Förväntade resultat:

- Genomloppstiden för ärenden förkortas genom effektiva interna samverkansprocesser
- Taxor för externfinansierad verksamhet är i balans och åtgärder vidtas för att nå ökad kostnadseffektivitet

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Personalens kompetens ska öka utifrån behov.

2.4 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Förvaltningens personalomsättning är låg och nya tjänster är eftertraktade.

3. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

Nämndens taxor utgör inte tillräcklig kostnadsäckning, vilket framkommit vid externrevision. Nämnden kommer därför att föreslå en taxehöjning inför 2018. De ökade intäkterna som höjningen innebär ger möjlighet att hantera förvaltningens ökade kostnader.

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 6 482 tkr.

I **anvisningarna** justerades miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram ned med 14 tkr, vilket avsåg nettot av inflationsuppräknings av intäkter och kostnader.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag: Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden återkommer med förslag till höjda taxor då de enligt externrevision inte ger tillräcklig kostnadstäckning.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna till 6 482 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	2,4	2,4	2,4
Summa intäkter	2,4	2,4	2,4
Personalkostnader	7,7	7,7	7,1
Omkostnader	1,2	1,2	1,7
Avskrivningar/internränta	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	8,9	8,9	8,8
Nettokostnader	6,5	6,5	6,4

Revisionen och Valnämnden

Revisionen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen granska kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet. Det innebär att revisorerna ska pröva om verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De ska granska om räkenskaperna är rättvisande och nämndernas kontroll är tillräcklig. De har i uppgift att följa om kommunstyrelsens och nämnders beslut överensstämmer med för verksamheten gällande bestämmelser

Revisorerna är sju till antalet och väljs av kommunfullmäktige. Till hjälp för sin verksamhet anlitar de utomstående fackrevisorer från Öhrlings Pricewaterhouse Coopers.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 1 205 tkr.

I **anvisningarna** justerades revisionens budgetram upp med 10 tkr i inflationskompensation.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna till 1 205 tkr.

Resultaträkning revisionen, mkr

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	0,4	0,4	0,4
Omkostnader	0,8	0,8	0,8
Summa kostnader	1,2	1,2	1,2
Nettokostnader	1,2	1,2	1,2

Valnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Valnämnden har tre ledamöter (och tre ersättare). Nämnden svarar för genomförandet av allmänna val.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 600 tkr.

I **anvisningarna** justerades valnämndens budgetram upp med 145 tkr då 2018 är ett valår vilket innebär ökade kostnader.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2018 i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till 600 tkr.

Resultaträkning valnämnden, mkr

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Budget 2016
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	0,4	0,5	0,0
Omkostnader	0,2	0,0	0,0
Summa kostnader	0,6	0,5	0,0
Nettokostnader	0,6	0,5	0,0

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

1.1 Nämnd och förvaltningsgemensamt

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för följande verksamheter:

- Förvaltningsledning för samhällsbyggnad
- Gatu- och väghållning
- Parkverksamhet
- Övrig verksamhet inom gatuenheten, enskild väghållning, trafikfrågor, bidrag m.m.
- Teknik- och utredningsenhet
- Fastighetsförvaltning
- Lokalvård
- Måltidsproduktion
- Tryckeri
- Verksamhetsvaktmästeri
- Reception
- Konferensservice
- Bilpool
- Renhållningsverk
- Vatten- och avloppsverk

Förvaltningsledningens uppgift är att leda förvaltningens verksamhet i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens beslut och intentioner.

1.2 Administrativa enheten

Administrativa enheten ger råd och stöd till förvaltningens chefer i såväl strategiska som operativa frågor inom områdena personal, ekonomi,

utveckling och kommunikation. På enheten handläggs och kvalitetssäkras även nämnds- och ledningsadministration.

1.3 Gatuenheten

Gatu- och väghållning, parkverksamhet samt övrig verksamhet, såsom bidrag till enskild väghållning, underhåll av badplatser, skötsel av kommunens rekreationsskog, m.m. är verksamheter inom gatuenheten. Drift av gator och vägar samt parker utförs av enheten. Viss verksamhet, som inte direkt är gatu- eller parkunderhåll, sköts också av gatuenheten såsom torg, julgranar och flaggning. Enheten har även ansvar för båtplatser åt fritidsbåtar. Trafikärenden bereds inför politiska beslut. Dessutom utförs trafikmätningar samt inhämtande av grunddata om trafiken. Beslut fattas om vissa tillstånd samt dispenser. Vidare ansvaras för ärenden avseende disposition av allmän plats samt flyttning av fordon. Parke- ringsövervakning utförs av extern entreprenör.

1.4 Fastighetsenheten

Fastighetsenheten ansvarar för förvaltningen av kommunens fastigheter såsom skolor, förskolor, särskilt boende, offentliga toaletter och övriga förvaltningsbyggnader. Dessa omfattar ett drygt hundratal fastigheter på tillsammans ca 180 000 m². Därtill kommer kommunens idrotts/fritidsanläggningar med bl.a. Arena Vänersborg. De utgör ytterligare ca 50 000 m². Fastig-

Samhällsbyggnadsnämnden

hetsenheten är dessutom upphandlare och projektledare för ny- och ombyggnation av kommunens byggnader. Denna del omfattar ca 20 projekt per år. Exploatering av nya bostads- och industriområden ingår i uppdraget, liksom köp och försäljning av hela eller delar av fastigheter samt försäljning av tomter. Fastighetsenheten ansvarar vidare för bostadsanpassningsbidragen. Enheten utreder och beslutar om anpassningsbidrag i eget boende enligt lag (1992:1 574) om bostadsanpassningsbidrag. Fastighetsenheten förvaltar 1 500 hektar av kommunens rekreationsskog.

1.5 Tekniska

Enheten utreder, projekterar och kostnadsberäknar anläggningsarbeten för bl.a. gator, VA-ledningar, gång- och cykelvägar och parker. Enheten utför själva en stor del av de nyanläggningsarbeten som rör gator, vägar och ledningsnät. Utöver det ansvarar enheten för upphandling, bygglösning och kontroll av anläggningsarbeten. Medverkan sker också vid planarbete och vid genomförande av beslutade åtgärder.

1.6 Serviceenheten

Serviceenheten ansvarar för lokalvård och vaktmästeri i de flesta av kommunens lokaler såsom skolor, förskolor, äldreboenden, fritidsfastigheter och förvaltningar. Dessutom ansvarar enheten för teleservice som omfattar reception och telefonväxel, samt uthyrning av lokaler. Inom enhetens verksamhetsområde finns också kommuntryckeriet, kommunhusets cafeteria och större delen av administrationen och upphandling av kommunens fordonspark som innefattar personbilar och lätta lastbilar, totalt ca.180 fordon.

1.7 Kostenheten

Kostenheten svarar för produktion och distribution av måltider och råvaror till barnomsorg, grundskola, vård- och omsorg, Kunskapsförbundet Väst och Vänersnäs Montessoriskola. Verksamheten finansieras av intäkter från kunderna. Avtal skrivs mellan kund och leverantör. Kostenheten producerar ca 1 miljon måltider per år.

1.8 Vänersborgs kretslopp och vatten

Vänersborgs Kretslopp & Vatten är två balansräkningsenheter som organisatoriskt samlar VA- och renhållningskollektivets kunder i en verksamhet.

Verksamheten omfattar produktion och distribution av rent vatten samt avledning av avloppsvatten till den nivå myndigheterna har fastställt. Den omfattar även omhändertagande av hushållsavfall, latrin och återvinningsbart material. Återvinningen sker på uppdrag av producenternas materialbolag.

Vänersborgs Kretslopp & Vatten startade 2010 utbyggnaden av VA-ledningar från Vänersborg och utmed Vänerens kust, upp till Rörvik. Projektet "VA längs Vänerkusten" beräknas pågå fram t.o.m. år 2018. I och med utbyggnaden av VA-ledningar ges bättre förutsättningar för utökad bebyggelse utmed Vänerkusten. T.ex. kan fritidsboende omvandlas till permanentboende, dåliga avloppslösningar kan ersättas med kommunalt spillvatten och vatten från egna brunnar kan ersättas med kommunalt vatten. I VA-utbyggnaden ingår också att skapa en trygg vattenförsörjning för Vänersborgs kommun och dess invånare.

Jämförelsetal

Fastigheter och Kost och service	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Verksamhetsfastigheter			
Skolor och förskolor, yta kvm	98 116	105 842	98 116
Omsorgsfastigheter, yta kvm	19 528	20 399	18 515
Övriga, yta kvm	82 356	83 216	67 565
Fastighetsunderhåll kr/kvm	242	182	243
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 377	1 076	1 176
Städyta kvm per dag	70 000	66 000	91 000

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1. Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses

Samhällsbyggnadsnämnden

- Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

Förväntade resultat:

- Fler områden ska upplevas trygga genom belysning, öppna ytor och att det är rent och välvårdat
- Av den totala andelen livsmedelsinköp ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka
- Kommunens naturmiljöer ska vara tillgängliga för alla och invånarna ska enkelt och tryggt kunna ta sig till fritidsaktiviteter, strand- och grönområden
- Vägskyltning och information till invånare ska vara tydlig och enkel och kontinuerligt ses över
- Konsekvensanalys ska genomföras vid större förändringar som kan tänkas påverka invånarna. Såsom exempelvis nedsläckning av kommunal belysning där kommunen inte har väghållaransvar
- Åtgärder avseende GC-vägar och kollektivtrafik ska ske enligt MRP.
- Förvaltningen ska möjliggöra och underlätta förutsättningarna för evenemang i kommunen
- Förbättra samarbetet med andra förvaltningar med målsättning att öppna upp offentliga lokaler för mer frekvent användning
- Förvaltningens kunder ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett snabbt, tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter
- Utveckla möjligheterna att erbjuda invånarna fler e-tjänster för att få kontakt med förvaltningens verksamheter och tjänstemän
- Förvaltningen ska bidra till att minska koldioxidutsläppen från kommunens fordonspark
- Fler av förvaltningens och nämndens representanter ska delta i kommunala evenemang

2.2 Område: Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen

- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen
- Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Förväntade resultat:

- Förbättringar, med början i stadskärnan, ska bidra till att kommunens attraktionskraft ökar
- Genom utökat markinnehav möjliggöra att kommunen är attraktiv för näringslivets etableringar
- Förvaltningen ska möjliggöra och underlätta att fler bryggor och uteserveringar tillkommer i syfte att öka kommunens attraktionskraft
- Förvaltningen ska arbeta för förbättrade pendlingsmöjligheter bland annat genom arbete för möjliggörande av tågstopp i Brålanda
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden ska byggas
- Förvaltningen ska bidra till att utbudet av fler offentliga mötesplatser ökar såsom exempelvis grillplatser, utegym, multiarenor, parker och lekplatser
- Förvaltningen ska bidra till att förbättra kommunens placering i rankingen enligt Svenskt näringsliv

2.3 Område: Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem
- Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt
- Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

Förväntade resultat:

- Förvaltningen ska arbeta för att minska matsvinnet
- Arbetsätt och arbetsformer ska utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet
- Förvaltningen ska verka för alternativa och effektiva framtida återvinningsstationer

Samhällsbyggnadsnämnden

- Fastigheter, gator och ledningsnät och andra inom förvaltningen berörda tillgångar ska förvaltas på ett långsiktigt ekonomiskt optimalt sätt
- Samverkan mellan förvaltningar och nämnder ska effektiviseras och öka i förvaltnings- och nämndövergripande processer
- Nämnden ska ha full kostnadstäckning för avgiftsfinansierad verksamhet och samverkan över nämndgränser och förvaltningar ska ske för att på bästa sätt uppnå Kommunfullmäktiges mål

2.4 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas
- Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

Förväntade resultat:

- Förvaltningen ska utveckla samverkansarbetet i syfte att öka, stödja och utveckla medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens
- Förvaltningen ska i sina olika uppdrag öka möjligheten för alla invånare till inflytande för att på olika sätt inkluderas i samhället

2.5 Område: Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Förvaltningen ska erbjuda medarbetarna ett hållbart arbetsliv där ohälsan minskar
- Förvaltningen ska erbjuda anställningsförhållanden som erbjuder flexibilitet, fortbildning, utveckling och önskad sysselsättningsgrad. Allt i syfte att medarbetarna ska trivas och stanna kvar i förvaltningens verksamheter samt att nya medarbetare ska lockas till förvaltningens verksamheter.

3. Verksamhetsförändring/ Ramanpassning

3.1 Gatuenheten

Samhällsbyggnadsnämnden äskar 2 000 tkr utöver ram för underhåll av Dalbobron och Gropbron, temporärt under 2018, i enlighet med utredning, 2013-11-01, avseende broarnas framtida underhåll och överlevnad som broar. I övrigt vad som avser ramanpassning se separat konsekvensanalys.

3.2 Taxor

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att inför år 2018 höja bruknings- och anläggningsavgifterna i VA-taxan med 5 %.

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 75 970 tkr.

I **anvisningarna** justerades samhällsbyggnadsnämndens budgetram ned med sammanlagt 9 528 tkr. Under 2017 hade samhällsbyggnadsnämnden tillfälliga anslag, dels 7 000 tkr för underhåll av fritidsfastigheter och dels 3 000 tkr för underhåll av gator och vägar. De tas bort i budget 2018. Inflationskompensationen ger 472 tkr i tillskott till ramen.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag: Samhällsbyggnadsnämnden begär 2 000 tkr i utökad budgetram för brounderhåll under 2018. Nämnden föreslår att bruknings- och anläggningsavgifterna i VA-taxan höjs med 5 %.

Kommunfullmäktiges beslut:

Samhällsbyggnadsnämnden får ett tillfälligt anslag under 2018 om 2 000 tkr för underhåll av broar. Från kommunstyrelsens föfogandeanslag omfördelas 500 tkr till samhällsbyggnadsnämnden för kommande behov av underhåll efter grävning för bredband. Förslaget till justerad VA-taxa beslutas om i separat ärende av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställer därmed samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2018 till 78 470 tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultaträkning, mkr

Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Statsbidrag	3,6	3,5	4,7
Övriga intäkter	368,3	351,5	309,0
Summa intäkter	371,9	355,0	313,7
Personalkostnader	105,9	105,9	118,5
Omkostnader	260,1	252,1	198,2
Ränta	19,3	19,0	25,6
Avskrivningar	65,1	63,5	59,4
Summa kostnader	450,4	440,5	401,7
Nettokostnader	78,5	85,5	88,0

Taxefinansierad verksamhet Renhållningsverk

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Summa intäkter	27,4	27,4	27,4
Personalkostnader	9,9	9,8	9,5
Omkostnader	16	16,1	15,9
Ränta	0,1	0,1	0,0
Avskrivningar	1,4	1,4	1,6
Summa kostnader	27,4	27,4	27,0
Nettokostnader	0,0	0,0	-0,4

Taxefinansierad verksamhet VA-verk

Resultaträkning Mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Summa intäkter	52	49,5	52,0
Personalkostnader	11,5	10,5	11,2
Omkostnader	25,3	24,5	28,2
Ränta	4,8	4,2	3,3
Avskrivningar	10,4	10,3	10,2
Summa kostnader	52,0	49,5	52,9
Nettokostnader	0,0	0,0	0,9

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning Mkr	Netto 2018	Intäkt 2018	Kostnad 2018
Nämnd och administration	6,2	0,2	6,4
Gator och vägar/park/tekniska	60,5	22,4	82,9
Fastighetsenhet	10,0	176,2	186,2
Kost-/serviceenheter	1,8	98,8	100,6
S:a skattefinansierad verks	78,5	297,6	376,1
Renhållningsverk	0,0	27,4	27,4
VA-verksamhet	0,0	49,5	49,5
S:a taxefinansierad verks	0,0	76,9	76,9
Summa	78,5	374,5	453,0

4.2. Investeringsbudget

I investeringsbudgeten begär samhällsbyggnadsnämnden investeringar inom fastighet som är utöver ram. Dessa är beroende av vad andra nämnder förväntas äska i sina budgetförslag.

Det finns ett par poster där arrendatorer kommer att betala kostnaderna genom höjda arrenden.

Det finns en post under gator/vägar "Trafiklänk Öxnared-Onsjö" 17 mkr år 2019. Länken anses nödvändig med tanke på den utbyggnad av bostäder som planeras på Öxnared/Skaven.

Avseende Rörviks vattenverk är kapaciteten inte tillräcklig för att säkerställa vattentillgången i Vänersborg och tillgodose ökad industriproduktion i Brålanda. Ny produktionslinje behöver anläggas. Verket har idag en omodern reningsprocess som fungerar dåligt. Det finns inga reservdelar eller expertis på området att tillgå.

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i sex avdelningar och leds av en förvaltningschef samt sex avdelningschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och har att förhålla sig till flertalet lagrum, exempelvis socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare (LVM), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vård och omsorg (VoO) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg, en god omvårdnad och hälso- och sjukvård. Varje människa ska få möjlighet att leva och verka i sin livande miljö under så normala levnadsomständigheter som möjligt. Insatser är individuellt utformade och ges i den enskildes hem samt i särskilt boende.

Vård- stöd och utredning ansvarar för förebyggande verksamhet och anhörigstöd, dagverksamhet, korttidsverksamhet riktat mot äldre, biståndsbedömningar avseende LSS samt SoL, riktat mot äldre och personer med socialpsykiatrisk problematik, HSL, larmmottagning, nattpatrull samt bemanningsenhet.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar både för förebyggande verksamhet, individuellt inriktat utrednings- och behandlingsarbete, boende för ensamkommande barn samt akut- och träningsboende för personer med missbruksproblematik. Till verksamheten hör även familjerättsliga uppgifter.

Omsorg om funktionshindrade (OoF) ansvarar för insatser enligt LSS. Insatser ges utifrån individuella behov, där brukaren har ett stort inflytande över insatsens utformning. Avdelningen ansvarar även för stöd enligt SoL till personer med socialpsykiatrisk problematik samt färdtjänst och riks-färdtjänst.

Arbetsmarknadsavdelningens (AMA) insatser syftar till att erbjuda stöd till personer med en svag ställning på arbetsmarknaden. Exempel är långvarigt arbetslösa, personer med funktionsnedsättning alternativt arbetshinder och personer med behov av skyddade anställningar.

Administrativa avdelningens uppdrag är att stödja förvaltningsledning samt avdelningarna utifrån rollerna ekonom, personalspecialist, utredare, avgiftshandläggare, It-samordnare samt kansli. Alkoholhandläggning ingår som en del i kanslifunktionen.

Nyckeltal/jämförelsetal

Äldreomsorg	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Äldreboende platser 1)	432	499	492
Korttidsplatser 2)	36	36	36
Hemtjänst timmar 3)	206 000	196 000	196 000
Antal besökande dagverksamhet	7 300	7 300	7 110
Medicinskt färdigbehandlade	1 300	1 300	1 197
Antal vård dagar med betalansvar	310	340	436

1) Antal boendeplatser minskas med 67 genom avveckling Runnarebo och Kastanjens servicehus samt Konvaljens gruppboende. 2) Korttidsplatser, 3,5 platser disponeras av Trollhättans stad. 3) Utförda timmar beräknas öka i samband med avveckling av särskilda boendeplatser.

Socialnämnden

Nyckeltal/jämförelsetal

Hem för vård och boende (HVB)	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Antal vård dagar, barn 0-21 år	2 700	2 700	5 083
Antal vård dagar, vuxna	2 500	2 500	1 990
Antal vård dagar, familjehem	21 000	21 000	41 445

Omsorg om funktionshindrade	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Antal boendebeslut enl LSS	165	153	160
Antal boendebeslut enl SoL	38	36	35
Antal boendestödsbeslut enl So	85	90	83
Antal tillgängliga bostäder 4)	182	173	161
Köpta externa platser 5)	13	9	21
Personer med personlig assistans, SFB	56	56	53
Personer med personlig assistans, LSS	18	12	18
Antal beslut daglig verksamhet, LSS	150	155	144

4) +3 pl Regementsgatan/NV 9 (SoL), +6 pl Grb LSS Konvaljen, 5) Här ingick t.o.m. 2016 6 pl. på Nytida Brålanda

Individ- och familjeomsorg	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Försörjningsstöd			
Antal bidragshushåll	750	810	757
Försörjningsstöd, Mkr netto	32	35	32
Flyktingverksamhet			
Antal mottagna flyktingar 6)	450	420	425
Antal mottagna ensamkommande barn och ungdomar	10	135	11

6) Kommunplacerade

Arbetsmarknadsavdelningen	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Antal anvisade personer	1 650	1 490	1 629

2. Förväntade resultat

2.1 Område Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet
- Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv
- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses

Förväntade resultat:

- Kvalitén på nämndens verksamhet ska vara minst riksnitt i nationella jämförelser.
- Andel hushåll som når egen försörjning ökar.

2.2 Område Samhällsutveckling

Inriktningsmål:

- Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism
- Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen
- Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen

Förväntade resultat:

- Boendebehov för särskilt boende ska tillgodoses inom skälig tid, 30 dagar för äldreboende och 180 dagar inom omsorgen för LSS-boende.

2.3 Område Ekonomi

Inriktningsmål:

- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem

Förväntade resultat:

- God ekonomisk hushållning inom givna resurser genom effektivare och tätare uppföljningar av verksamhet, budget och personal.

2.4 Område Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas

2.5 Område Medarbetare

Inriktningsmål:

- Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

Förväntade resultat:

- Sänka sjukfrånvaron till max. 8 %/år per avdelning.
Fler medarbetare upplever ett hållbart arbetsliv

Socialnämnden

3. Verksamhetsförändring/ Ramanpassning

3.1 Förvaltningsövergripande

Socialtjänstens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning. De faktorer som utöver lagar mest påverkar behovet av resurser är befolkningsutveckling, arbetsmarknad, avtal och överenskommelser med andra myndigheter. Vid sidan av de uppdrag som är styrda från lagstiftning finns uppdrag i form av kommunpolitiska mål och förväntade resultat. Utöver gällande lagstiftning har regering och SKL under senare år tecknat en rad överenskommelser som genom bidrag, i form av tillfälliga ekonomiska medel, ska få kommunerna att utveckla verksamheterna i den riktning som efterfrågas. Dessa utvecklingsområden fordrar insatser, och kostnaderna täcks initialt av bidragen. När dessa bidrag upphör och verksamheten själv ska bekosta de implementerade metoderna belastar detta verksamheten ekonomiskt. Socialstyrelsen har genom föreskrifter, råd och anvisningar i ökad utsträckning också styrt insatser i viss riktning, till vissa metoder och bemanning.

Inom hälso- och sjukvårdens område medför kortare vårdtider på sjukhus, att den kommunala personliga assistansen/hemtjänsten/hemsjukvården möter patienter med mer avancerade vårdbehov. En rad avtal har tecknats med Västra Götalandsregionen på olika nivåer om samverkan, för att patienter inte ska uppleva vårdgivargränser. Hälso- och sjukvårdsavtalet inom regionen har reviderats under 2016 och nytt avtal gäller från 1 april. Utförande av en mer avancerad sjukvård påverkar kommunens verksamhet och ekonomi kraftfullt. Under revidering av hälso- och sjukvårdsavtalet fördes inga samtal gällande skatteväxling. Ändringar i betalningsansvarslagen kommer från 1 januari 2018 påverka förvaltningens arbetssätt för medicinskt färdigbehandlade personer med somatisk inriktning, samt eventuellt kostnad för betaldagar. Utredningar sker av ungdomsmottagning och eventuell inrättande av tillnyktringsenhet (TNE), vilket kan komma att innebära ökade kostnader för kommunerna inom Fyrbodalen. Huvudmannaskapet för personer med spelberoende kommer att överföras från region

till kommun framöver, vilket också det kan komma att påverka förvaltningens kostnad.

Den tekniska utvecklingen, ställer krav på leasing av datorer och programvaror för lagstadgad dokumentation av utredningar och insatser utifrån lagstiftning samt personrapportering. En utökad del av arbetstiden för flertalet personalkategorier ägnas åt administration och registreringsarbete. Förvaltningen har ett behov av att forma ett övergripande systemstöd gällande Procapita, TES och SAMSA för att avlasta befintliga roller så att de fullt kan ägna sig åt sin huvuduppgift. Denna lösning bedöms kunna genomföras inom ram.

Ett ökat antal personer som får permanent uppehållstillstånd, och har önskan om att bosätta sig i Vänersborg alternativt blir anvisade till kommunen utifrån bosättningslagen, ställer krav på boendeplanering i kommunen. Då det i dagsläget saknas bostäder står personer utan, vilket får konsekvenser för förvaltningen som får hyra olika former av boende som sedan hyrs ut till de enskilda individerna. Kostnad för dessa avtal, som tecknats på uppdrag av politiken, täcks inte av den intäkt som är möjlig att ta ut av enskild.

Socialförvaltningens boendeplan reviderades under 2016 och har beslutats av socialnämnden. I denna finns beskrivet plan för avveckling av befintliga, och om- och tillbyggnader av nya objekt för att leva upp till socialtjänstlagen och lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade gällande särskild boendeform. Efterlevnaden av planerna är en förutsättning för att kunna erbjuda särskilt boende i Vänersborg och också minska kostnaderna för köpta platser. För att kostnadseffektivisera boendeplaneringen har vi sett över hur vi kan nyttja de objekt som redan finns, vilket lett till att vi inom ram kommer att kunna finansiera del av kommande drift för Niklasbergsvägen 1 (äldreboende) samt minska kommunens behov av investeringar för nybyggnation.

Förvaltningen har extra ansvar för boende till personer med missbruksproblematik, socialpsykiatrisk problematik, samsjuklighet och personer som är våldsutsatta. Ansvarvilar ytterst på den enskilde att lösa sin situation men då det saknas

Socialnämnden

hyresrätter marginaliseras målgruppen på bostadsmarknaden varför lösningar genom sociala kontrakt, externt köpta platser alternativt vandrarhem får ske. Dessa lösningar är dyra och inte hållbara över tid. Antalet lägenheter som Vänersborgsbostäder enligt avtal har möjlighet att erbjuda täcker inte behovet fullt ut.

Inom ramen för Samverkan Vänersborg är flertalet aktiviteter pågående i samverkan för föräldrar, barn och unga. Den politiska styrgruppen har valt fokusområdena Integration, Ungas psykiska ohälsa, Skolnärvaro samt Första linjen. Dessa fortgår under 2017.

Förvaltningsledningen har tillsammans med samtliga chefer sett över vilka fortsatta förändringar som kan behöva göras för att brukarna ska få ut mesta möjliga nytta av våra insatser. Arbete/sysselsättning och integration är områden som behöver utvecklas ytterligare. Idag är detta fördelat på tre avdelningar och förvaltningsledningen vill samla detta inom en avdelning och då innefattande inriktningarna AMA, daglig verksamhet samt sektionen för nyanlända. Processen pågår under 2017 i samverkansstrukturen och förändringen sker inom ram.

Då verksamheten växt och växer i antal medarbetare är det viktigt att följa, och bedöma behovet av eventuella förstärkningar/omfördelning avseende administrativa stödfunktioner såsom bl.a. ekonom och personalspecialist. Hur finansiering av detta ska ske ses över inom befintlig ram.

Förvaltningen har en utmaning i att locka kvalificerad personal till olika yrkesprofessioner. Det är svårt att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal, socialsekreterare, fysioterapeuter, arbetsterapeuter samt till viss del ledande positioner. Svårighet bedöms vara ökande. Olika åtgärder är nödvändiga att vidta för att underlätta framtida rekrytering och säkerställandet av en god och säker socialtjänst och hemsjukvård. Förvaltningen har också en utmaning i att sänka sjukfrånvaron, då den är orimligt hög samt bidra till att medarbetare upplever ett hållbart arbetsliv. För att komma tillrätta med dessa utmaningar görs bedömningen att förvaltningen behöver satsa på såväl personella resurser som aktiviteter för att nå en större stabilitet.

Kostnaden för sjukskrivningar är stora inom förvaltningen och arbete för att minska dessa har påbörjats. Resultatet av arbetet kommer att följas under 2017 i såväl lednings-, samverkans- som politiskt sammanhang. Detta arbete är ett sätt för förvaltningen att ta ansvar för att minska kostnaderna samt möjliggöra för enskilda att återgå till sitt arbete.

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov 2018-2022 för kommunstyrelsens budgetberedning. Budget 2018 är lagd inom föreslagen ram och de beräkningar som är gjorda utgår från lag och författningskrav, avtal med andra huvudmän, lokala politiska mål och demografiska förändringar. För 2019-2022 tillkommer ytterligare behov framförallt kopplade till om- och tillbyggnader av boenden inom de olika verksamheterna.

Enligt kommunstyrelsens rambeslut 2017-03-01 justerades socialnämndens budgetram upp med inflationskompensation 1,3 %, motsvarande 2,1 mkr.

Projektering av ombyggnation av Niklasbergsvägen 9 (äldreboende) påbörjades under 2015 och driftstart beräknas till oktober 2017. Kostnadseffekt/helår blir först 2018. Förvaltningen beskrev i 2017 års MRP behov av ytterligare ramtilldelning med 2,8 mkr 2018 för att fullt ut klara helårsdrift inom ram. Detta behov kvarstår.

Utifrån beslut i socialnämnden pågår projektering/omfördelning inom befintligt boendebestand för två nya gruppboendestäder inom LSS (Tegelbruksvägen/Konvaljen). Driftskostnad för dessa två beräknas till 13,0 mkr. Tegelbruksvägen tillfördes 3,5 mkr för 2017 varför behov av ramökning om ytterligare 3,0 mkr behövs 2018. Konvaljen beräknas stå färdig andra halvåret 2018. 3,5 mkr behöver tillföras 2018 (halvårsdrift, resterande 3,0 mkr 2019).

När det gäller hemtjänst och hemsjukvård har verksamheterna redovisat ett underskott tidigare utifrån ökning av möjliga timmar samt att delegerad tid enligt Hälso- och sjukvårdslagen ökat. Bedömningen görs att volymökningen som skett inte är av tillfällig karaktär. Verksamheterna tillfördes 7,0 respektive 3,0 mkr inför 2017 och pro-

Socialnämnden

gnos 2017 visar att verksamheterna ska vara i balans. Trots tillskott i budget finns utmaningar i att bibehålla budgetbalans och åtgärder sätts in under 2017 för att möjliggöra detta.

Sektionen för nyanlända finansieras till största delen av statliga medel och prognostiseras ha budgetbalans under 2017. Prognosen är dock mycket osäker och arbete pågår inom sektionen för att anpassa verksamheten efter de nya statliga ersättningar som gäller från halvårsskiftet 2017.

Trainee är en arbetsmarknadsåtgärd där en person som varit arbetslös en längre tid utbildar sig varvat med arbete på arbetsplats. Kostnad för detta för kommunens del är beräknat till 0,8 mkr för 2018, vilket förvaltningen begär från kommunstyrelsens förfogandeanslag.

Utöver föreslagen budgetram 2018 finns osäkra poster i befintlig verksamhet på 25,0 mkr, varav 12,0 mkr kan härledas till fem enskilda ärenden med avancerad vård. Resterande 13,0 mkr handlar om externt köpta platser inom OoF och IFO. Det är svårt att prognostisera volymutvecklingen inom OoF och IFO gällande köpta platser.

3.2 Äldreomsorg

3.2.1 Vård och omsorg

En åldrande befolkning behöver mer vård och omsorg. Den stora utmaningen är att strategiskt planera för fler människors behov av individuella insatser. Ökat omsorgsbehov ställer krav på insatser i ordinärt hem såväl som i särskilt boende. Förändringar i andra huvudmäns strukturer samt eventuella lagförändringar leder till att kommunen ger mer omsorg, och vårdar personer med mer avancerade omsorgs- och vårdbehov, än tidigare. Detta ställer krav på högre kompetens. Behovet av samarbete och samplanering ökar mellan de olika funktionerna inom avdelning och förvaltning. Vård och omsorg har en utmaning i att locka kvalificerad personal till tjänsterna som undersköterska. Det är redan nu svårt att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal och denna svårighet ökar hela tiden.

Den reviderade boendeplanen, som antagits av socialnämnden, beskriver en nedläggning av de

båda servicehusen Kastanjen och Runnarebo. De båda boendena omvandlas till trygghetsboende i regi av Vänersborgsbostäder. Detta innebär att vi troligen kommer att se ett ökat behov av hemtjänst under 2018. Ett nytt boende på Niklasbergsvägen 9 blir klart för inflyttning i oktober 2017. Utökad driftskostnad för Niklasbergsvägen 9 uppgår till cirka 12,8 mkr (helårsdrift) varav avdelningen erhållit 10,0 mkr i ökad ram, kvarstår 2,8 mkr.

På Niklasbergsvägen 1 har en projektering påbörjats av om- och tillbyggnad av äldreboendet Solbacken med 48 planerade rum. Om allt går enligt planerna beräknas det vara klart för inflytt våren 2019.

Övertagandet av äldreboende och hemtjänst i Brålanda innebär ökade kostnader för avdelningen. Personaltätheten behöver ökas för att nå i samma täthet som övriga äldreboenden i kommunen. All personal inom kommunals verksamhetsområde kommer att erbjudas möjlighet att arbeta heltid. Det innebär ökade personalkostnader. Produktionsersättningen för utfört arbete i hemtjänsten behöver anpassas till samma nivå som för övrig hemtjänst i kommunen.

För att ha en budget i balans och gå in i 2018 med ett positivt resultat har ett större utvecklingsarbete inletts inom avdelningen i syfte att effektivisera verksamheten och skapa en ännu bättre arbetsmiljö. En rad aktiviteter finns redan och ytterligare är planerade under innevarande och kommande år. Ett nytt schemaläggningssystem planeras att införas på samtliga enheter under hösten 2017. Det innebär att vi kan omhänderta den arbetade tiden bättre som vi har, skapa smartare schematurer etc.

Det nära ledarskapet ska utvecklas ytterligare. Vi ser över antalet anställda per chef och vill uppnå att varje enhetschef har cirka högst 35 anställda. Detta skapar bättre förutsättningar att arbeta med sin personalgrupp. Medel för detta kommer att ske genom omdisponeringar i budgeten.

Sjukfrånvaron är hög inom vård och omsorg och vi har skapat regelbundna uppföljningar med enhetschef, personalspecialist samt avdelningschef.

Socialnämnden

Vi arbetar med hållbart arbetsliv på våra arbetsplatsträffar och i chefsgruppen. Sjukfrånvaron måste sänkas flera procentenheter.

3.2.2 Vård, stöd och utredning

De kvalitetsregister, som under åren arbetats fram nationellt för att säkerställa en god vård och omsorg om de mest sköra äldre, ger en bra struktur kring arbetet. Samtidigt medför det mer administration och fler möten, vilket genererar en högre arbetsbelastning för samtliga roller. Det är troligt att fler kommer att bo kvar längre i det egna boendet, innan behov av särskilt boende uppstår. En tydlig förskjutning av ansvar för svårt sjuka har skett det senaste året från länssjukvården. Hemsjukvården har i dagsläget hälso- och sjukvårdsansvaret upp till sjuksköterskenivå, för personer med behov av avancerade insatser som exempelvis respiratorvård. Allt tyder på att förskjutningen av hälso- och sjukvårdsansvaret till kommuner kommer att fortgå i framtiden. Detta kommer att påverka kostnadsutvecklingen alltmer. Hemsjukvårdens resultat för 2016 blev ett underskott på 3,0 mkr utifrån delegerad tid. Prognosen för 2017 beräknas vara en budget i balans då förstärkning med 3,0 mkr gjordes inför 2017.

I samband med verksamhetsförändringar där avveckling, om- och tillbyggnader av särskilda boenden sker, förändras behovet av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Förändringarna av boendeenheterna, som kommer att genomföras inom OoF och VoO enligt framtagen boendepplan, kan innebära ökade behov av legitimerad personal. En intern översyn kommer genomföras i syfte att bedöma hur befintliga resurser kan fördelas.

Biståndsenheten inom avdelningen ansvarar för all myndighetsutövning inom äldreomsorg, omsorg om funktionshinder inklusive socialpsykiatri. Det är av största vikt att vi säkerställer en rättssäker myndighetsprövning med rätt insatser till rätt person. Biståndsenheten är "vägen in" och är direkt kopplad till fortsatt kostnadsutveckling för äldreomsorgen och omsorg om funktionshinder. Under hösten 2016 genomfördes en extern genomlysning av hemtjänsten från beslut till utförande för att nå rättssäkerhet och kostnadseffektivitet samt av uppföljning av fattade myndighetsbeslut. Förvaltningen kommer därför att

se över fördelning av befintliga resurser för att utifrån det göra en bedömning hur en förstärkning av bemanning på biståndsenheten kan komma att se ut.

Avdelningen ansvarar från 1 april 2017 för förvaltningens gemensamma bemanningsenhet och kommer fokusera på att hitta effektiviseringsvinster för att säkerställa behovet av vikarier, samt tillvaratagandet av eventuell övertalighet.

Avtalet för digitala trygghetslarm löper ut mot slutet av 2018 vilket gör att ny upphandling kommer påbörjas. Vad kostnad för detta kommer innebära inför 2019 vet vi inte i nuläget.

3.3 Individ- och familjeomsorg

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har under senare delen av 2016 sakta börjat stiga igen, men de närmaste åren är svårprognostiserade. Under 2016 kom cirka 120 personer till försörjningsstöd från etableringen på Arbetsförmedlingen då de inte var självförsörjande. Arbetsförmedlingen har signalerat att det även under 2017 kommer ungefär 100 personer från etableringen över till försörjningsstöd. Svårigheter för gruppen nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden kommer troligtvis att fortsätta även kommande år och påverka kostnaderna på försörjningsstöd. Utökat och intensifierat samarbete med arbetsmarknadsavdelningen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är viktiga insatser i arbetet för att få människor att bli självförsörjande.

Det ordinarie flyktingmottagandet har fortsatt att öka och ser ut att fortsätta på samma sätt kommande år. Vänersborgs kommun tar emot många nyanlända som väljer att bosätta sig här och vi tar också emot många som kommer hit på anhörigvandring. Den stora bristen på bostäder innebär att familjer är bostadslösa och det är svårt att se någon lösning på problemet under de kommande åren. När det gäller ensamkommande barn kommer ersättningarna att sänkas drastiskt vid halvårsskiftet 2017. Omställning har påbörjats för att erbjuda andra boendeformer. Bostadssituationen i kommunen innebär svårigheter. Det finns behov av elevboenden, stödboenden, egna lägenheter och stora lägenheter så de kan ta emot sina anhöriga.

Socialnämnden

Arbetet med hemmaplanslösningar och evidensbaserade metoder pågår kontinuerligt för att möta alla olika behov kring barn och unga. Trots idogt arbete på hemmaplan far vissa barn och ungdomar så illa att det inte finns någon annan lösning än placering på HVB (hem för vård och boende) eller familjehem. När denna insats beslutas är det ytterst viktigt att det sker en kontinuerlig och gedigen uppföljning av barnets/ungdomens utveckling. Kostnaderna för detta är svårprognostiserade. Anmälningar kring barn och unga fortsätter att öka och komplexiteten i många ärenden är större än tidigare.

Sektionen för missbruksstöd fortsätter att arbeta mer behandlingsinriktat på hemmaplan i syfte att få ned antalet placeringar på HVB. Kostnaderna för missbruksvården är svårprognostiserade. Utveckling och start av boenden, enligt boendeplanen, bedöms som en viktig fråga, om det ska vara möjligt att genomföra behandlingsinsatser för personer med beroendeproblematik fullt ut på hemmaplan och på det sättet ha en budget i balans.

3.4 Omsorg om funktionshindrade

Antalet personer som fick insatser enligt LSS under 2016 är i nivå med föregående år. Vi ser dock en liten ökning avseende beslut om kontaktperson. Inom personlig assistans så har det skett en marginell minskning under 2016. Tendensen under 2017 är fortsatt minskning, men det kan snabbt förändras. Vi ser fortsatt i en del nya ärenden inom assistansen att komplexiteten är fortsatt hög, då i form av HSL insatser, vilket innebär högre krav på baspersonal och ett mer intensifierat samarbete med hemsjukvården. Efterfrågan av bostad med särskild service enligt LSS beräknas vara fortsatt stor under de närmaste åren. Rapsvägen, som övertogs från Nytida 1 februari 2017, ska under hösten renoveras och byggas till. Renoveringen beräknas vara klar för återinflytt januari 2018.

Nya Tegelbruksvägen, beräknas vara klart för inflytt i april 2018. Ny gruppboende LSS ska iordningsställas av ABVB på Konvaljen med sex platser, enligt reviderad boendeplan. Finansiering av drift (personal- och hyreskostnad) för Konvaljen kräver en ökning av befintlig budgetram eftersom det är en utökning av antal platser.

Projektering av nytt korttidshem för barn och unga har påbörjats genom uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen. Nuvarande lokaler behöver renoveras då de inte är ändamålsenliga utifrån verksamhetens behov. Att samlokalisera de både enheterna skapar positiva samordningsvinster avseende lokaler och personal. Nuvarande hyresavtal med privat hyresvärd ska sägas upp och inflyttning i det nya korttidshemmet är beräknat till i slutet på 2018. Finansiering av verksamheten på Björkholmsgatan sker inom ram för Aspens och Klippans befintliga budgetar då dessa stängs.

Antalet beslut inom daglig verksamhet är i paritet med föregående år. Från 2016 till 2019 bedöms behovet av nya platser öka med tio nya platser. Prognosen bygger på de ungdomar som är inskrivna inom gymnasiesärskolan idag. Vi ser ett ökande behov av "en till en stöd" för vissa personer som skrivs in i våra dagliga verksamheter, vilket kan medföra kostnadsökning i verksamheten. Den dagliga verksamheten är i en omorganisation sedan 2016 i syfte att effektivisera och samordna verksamheterna och för att kunna erbjuda ett bredare utbud av verksamheter. Behov finns också av att kunna erbjuda fler externa platser avseende sysselsättning som på sikt kan leda till reellt arbete för den enskilde. OoF har en vision om att utveckla en ny verksamhet som har fokus på djur och natur och planen är att den ska vara belägen i Fredrikslund/landeriet. Verksamheten ska finansieras inom nuvarande ram/driftsbudget. Verksamheten behöver dock en lokal för ändamålet. Beräknad kostnad för denna investering är 2,0 mkr. Socialnämnden stod bakom förslag till beslut som ska behandlas i kommunfullmäktige.

Socialpsykiatrin har arbetat tillsammans med samordningsförbundet och AMA i projektform under 2016-2017 i syfte att lokalisera hemmasittande ungdomar. Projektet har gett goda resultat och kommer fortsätta under kommande år. Syftet är att motivera ungdomarna till att känna delaktighet i samhället. Det leder förhoppningsvis till att sysselsättning/studier eller andra aktiviteter som innebär personlig utveckling.

Inom socialpsykiatrin pågår förändringar sedan början av hösten 2016 och då främst inom nuvarande boendeorganisation.

Socialnämnden

I målgruppen bedöms att det finns individer som är i behov av någon form av modulboende/låg-tröskel boende med stöd av kommunens boendestöd och inte av särskild boendeform. Avdelningen har idag kontakt med 2-4 individer med dessa specifika behov. Reviderad boendeplan beskriver en önskan om att hitta en lantlig tomt där fem boendemoduler kan uppföras. Målet är att sätta upp dessa moduler 2019.

Psykiatriboendet Edsvägen 12 planeras fasas ut till 2018-10-01. Där finns idag 15 platser. De boende på Edsvägen har varierande behov och diagnoser, vilket ger en grundproblematik i boendet. Vissa av de boende har ett grundläggande större behov och det påverkar de andra hyresgästerna på ett negativt sätt. Inslagen av hot och våld har ökat under den sista tiden, dels mot personal, men också mellan de boende. Utifrån detta så har socialpsykiatrien påbörjat ett planeringsarbete med att strukturera om organisationen utifrån den reviderade boendeplan som Socialnämnden har antagit. Detta arbete beräknas pågå under 2017-2018. Ett nytt boende, med åtta platser på Niklasbergsvägen 9 står klart för inflyttning hösten 2017. Sjöbodsvägen ska enligt beslut av socialnämnden upphöra under 2018 i avdelningens regi. Nytt boende på Regementsgatan står klart med sju platser i september 2017. Del av Runnarebo, tio platser, ska övergå till socialpsykiatrien, vilka ska vara klara för under hösten 2018. Driftsbudget finansieras inom ram.

Antal personer med boendestödsbeslut under 2016 ligger på samma nivå som 2015. Tendensen under 2017 är samma, men kan naturligtvis förändras över tid. När det gäller sysselsättning för målgruppen inom socialpsykiatrien så finns det idag inget att erbjuda. Här finns det en plan att tillsammans med AMA bygga upp en verksamhet.

OoF har idag ett resursfördelningssystem inom boende SoL/LSS och daglig verksamhet. Systemet har varit igång under ett antal år men vi ser att resursmätningar ger vissa frågeställningar kring systemet. Därför planeras en översyn av systemen under hösten 2017.

3.5 Arbetsmarknad

Det förutspås en nedgång i arbetslösheten samtidigt som matchningssvårigheterna förväntas att öka. Situationen för de som redan har en svag ställning på arbetsmarknaden försvåras därav. Ungdomsarbetslösheten i Vänersborg ligger fortfarande över snittet i länet och riket. En grundläggande orsak är att många ungdomar har en låg utbildningsnivå, med grundskola som högsta slutförda utbildning. Det stora antalet ungdomar med psykisk ohälsa bidrar också till den höga ungdomsarbetslösheten. Den viktigaste utmaningen är att öka antalet ungdomar som väljer och fullföljer gymnasieutbildning med godkända slutbetyg. Särskilda insatser behövs för dem som lämnar gymnasiet utan slutbetyg, men också för nyanlända som saknar yrkesutbildning.

Ett stort antal av de nyanlända har lämnat etableringsfasen hos Arbetsförmedlingen under 2017 och antalet beräknas öka ytterligare under 2018. Flera kommer att behöva försörjningsstöd eller kompletterande försörjningsstöd, men också insatser för att utveckla sina språkliga och yrkesmässiga färdigheter om en etablering på arbetsmarknaden ska vara möjlig. Detta innebär utmaningar för AMA. En viktig samarbetspartners för att lyckas att etablera målgrupper på arbetsmarknaden är näringslivets olika aktörer. Deras intresse och engagemang i att upplåta praktik- och arbetsträningsplatser behöver utvecklas än mer. Det gäller även offentliga aktörer.

En stor andel av arbetsmarknadsavdelningens verksamheter finansieras genom statliga medel. Att frigöra medel inom befintlig ram kan komma att bli svårt. Prognosticerade minskade intäkter med cirka 1,0 mkr från Arbetsförmedlingen kommer att innebära svårigheter att bibehålla personalresurser, kompetens och kvalitet i arbetet med bl.a. försörjningstagare.

Trainee är en arbetsmarknadsåtgärd där en person som varit arbetslös en längre tid varvar utbildning med arbete. Kostnaden för detta för kommunens del är beräknat till 0,8 mkr för 2018 vilket förvaltningen önskar begära från kommunstyrelsens förfogandeanslag.

Socialnämnden

3.6 Verksamhetsförändring/ramanpassning 2019 och 2020

Under 2016 reviderades förvaltningens boendeplan. I MRP 2019, finns eventuellt behov av ramtillskott för ökad driftskostnad med 3,0–6,0 mkr (lokal- och personalkostnad) för nya Solbacken (Niklasbergsvägen 1). Övrig drift finansieras genom omställning av annan boendeinriktning (servicehus samt två mindre säbo). Budgeten som frigörs genom denna avveckling kommer finansiera utökad hemtjänst samt del av driftsbudget på Niklasbergsvägen 1. Vad den exakta summan kommer bli är svårt att förutsäga, då projektering av det kommande boendet inte är klart.

I MRP 2019 har socialnämnden behov av ytterligare ramtillskott om 3,0 mkr för Konvaljens gruppboende LSS (halvårseffekt) samt 4,0 mkr driftskostnad för Tärnans nya LSS boende (omfördelning inom befintligt boendebestånd).

I den beslutade boendeplanen beskrivs behov av enskilda lågtröskelboenden för personer med missbruksproblematik. I investeringsplanen är dessa medräknade för 2018 och 2019 och planering av detta är påbörjad mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen. Om-sorg om funktionshindrade ser samma behov av boendelösning för enskilda individer med en socialpsykiatrisk/samsjuklighetsproblematik, vilket är beskrivet i beslutad boendeplan. Det påverkar behovet av investeringar 2018 och 2019.

4. Ekonomiska resurser

4.1 Driftbudget

Anvisad budgetram 899 791 tkr.

I **anvisningarna** justerades socialnämndens budgetram upp med 2 089 tkr i inflationskompensation.

Socialnämndens förslag: Socialnämnden begär sammanlagt 10 100 tkr i utökad budgetram 2018. Det avser 2 800 tkr för resterande driftsbudget för Niklasbergsvägen 9, 3 000 tkr för resterande driftsbudget för Tegelbruksvägen, 3 500 tkr för driftsbudget för Konvaljen och 800 tkr för trainee hos arbetsmarknadsavdelning.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämndens budgetram utökas med 10 100 tkr. Det avser 2 800 tkr för resterande driftsbudget för Niklasbergsvägen 9, 3 000 tkr för resterande driftsbudget för Tegelbruksvägen, 3 500 tkr för driftsbudget för Konvaljen och 800 tkr för trainee hos arbetsmarknadsavdelning. Till kommunstyrelsen omfördelas 630 tkr för funktionen handikappkonsulent i enlighet med beslut från 2017.

Kommunfullmäktige fastställer därmed socialnämndens budgetram 2018 till 909 261 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning mkr	Budget 2018	Budget 2017	Bokslut 2016
Statsbidrag	141,6	171,6	204,9
Övriga intäkter	254,1	250,8	239,6
Summa intäkter	395,7	422,4	444,5
Personalkostnader	868,2	898,8	832,7
Omkostnader	433,1	417,6	482,2
Ränta	0,4	0,4	0,4
Avskrivningar	3,3	3,3	3,5
Summa kostnader	1 305,0	1 320,1	1 318,8
Nettokostnader	909,3	897,7	874,3

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning mkr	Netto 2018	Intäkt 2018	Kostnad 2018
Nämnd och administration	39,1	1,5	40,6
Äldreomsorg	479,8	221,6	701,4
Individ- och familjeomsorg	131,4	92,4	223,8
Omsorg om funktionshindrade	239,1	62,7	301,8
Arbetsmarknads avdelning	19,9	17,5	37,4
Summa	909,3	395,7	1 305,0

4.2 Investeringsbudget

Inventarier

Socialnämnden har behov av ny- och återinvesteringar av möbler, hjälpmedel m.m. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Socialnämnden

Fastighetsinvesteringar

I MRP 2018 redovisas behov av ramtillskott för ökade driftskostnader (lokal- och personalkostnader mm.) för Tegelbruksvägens gruppboende LSS. För 2018 är behovet av ramtillskott 3,0 mkr (halvårsdrift, 3,5 mkr tillfördes 2017).

Utöver detta så redovisas i kommande års MRP behov av om- och tillbyggnation av särskilt boende inom äldreomsorgen. Denna sker genom ABVB och investeringsbeloppet beräknas uppgå till 110,0 mkr för objektet. Behov av ramtillskott för driften av dessa kommenteras ovan under 3.6. Övriga fastighetsinvesteringar följer beslutad boendeplan.

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn. Staten genom Länsstyrelsen har till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nedan följer de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen, sorterade efter område. Nämnden redovisar sina förväntade resultat som ska bidra till att inriktningsmålen uppnås.

2.1 Område: Invånare

Inriktningsmål:

- Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet

- Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses

Förväntade resultat:

- Rättssäkerheten och effektiviteten i tillsynsverksamheten ska öka
- Information till och kommunikation med gode män/förvaltare ska förbättras

2.2 Område: Verksamhetsutveckling

Inriktningsmål:

- Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas

Förväntade resultat:

- Sårbarheten i verksamheten ska minska.

3. Omständigheter och omvärldsförändringar

3.1 Ökande behov av ställföreträdare

Hjälpinsatser i form av ställföreträdare behövs främst för tre grupper i dagsläget; äldre kommuninvånare, vilka ökar i antal, yngre med olika former av funktionsnedsättningar som har svårt att klara av det allt mer komplicerade samhället samt ensamkommande barn. Både vad gäller yngre människor med funktionsnedsättningar och ensamkommande barn krävs specialkunskaper och omfattande insatser av ställföreträdaren vilket gör att det ofta är svårt att rekrytera.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämndens ökande ärendemängd och de allt mer komplicerade ärendena ställer högre krav på såväl överförmyndarnämndens tillgänglighet, som personalstyrka och kompetens.

3.2 Arvoden till gode män, förvaltare och förordnade förmyndare

Ställföreträdare har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Huvudregeln är att det är huvudmannen som ska betala arvodet. Då huvudmannens tillgångar och inkomster inte räcker till får kommunen stå för arvodet och trenden pekar mot att allt fler arvoden av denna anledning måste inrymmas i överförmyndarnämndens budget.

Från och med halvårsskiftet 2017 kommer arvodeskostnader för gode män för ensamkommande barn inte längre att kunna återsökas från Migrationsverket utan istället bestå av en engångsersättning enligt schablon per ensamkommande barn. Kostnader som inte täcks av denna schablon kommer istället att belasta överförmyndarnämnden.

3.3 Lagändringar och ändrade rutiner hos myndigheter och företag m.fl.

Föränderlig lagstiftning och ett alltmer komplicerat samhälle kräver fler ställföreträdare. Vidare behöver både dessa och anställda hållas à jour med gällande lag och praxis. Det är därför av yttersta vikt att dessa får adekvat kompetensförsörjning både vad gäller utbildning och litteratur.

Från och med 1 juli 2017 kommer troligtvis en ny lag om framtidsfullmakter. Enligt lagförslaget kommer Överförmyndarnämnden att få ett tillsynsuppdrag vad gäller dessa. Hur lagen kommer att påverka nämndens arbete är svårt att bedöma.

3.4 Ramanpassning

För att kunna bedriva en verksamhet som lever upp till adekvata lag- och kvalitetskrav behövs 4,5 årsarbetare samt ledning. Under året har effektiviseringar motsvarande en årsarbetskraft gjorts, vilket innebär att extra ärendemängden rörande ensamkommande barn numera kan handläggas inom ramen för övrig handläggning.

Vidare måste finnas medel för utbetalning av de arvoden och omkostnader som nämnden måste stå för enligt lag och som nämnden inte kan återsöka. Med föreslagen budgetram saknas tillfälliga medel om 1 100 tkr (*arvoden och omkostnader för godmanskap för ensamkommande barn*) och en ramhöjning om 1 400 tkr (*arvoden för övriga godmansärenden*). Utan dessa tillskott uppfyller nämnden inte lagstiftarens krav.

4. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 3 599 tkr.

I **anvisningarna** justerades överförmyndarnämndens budgetram ned med 994 tkr. Under 2017 hade nämnden ett tillfälligt anslag om 1 000 tkr. Det tas bort i budget 2018. Nämnden tillfördes 6 tkr i inflationskompensation.

Överförmyndarnämndens förslag: Överförmyndarnämnden begär sammanlagt 2 500 tkr i tillskott i budget 2018. Utav dessa är 1 100 tkr ett tillfälligt anslag för arvoden och omkostnader för godmanskap för ensamkommande barn. 1 400 tkr avser en ramhöjning för arvoden för övriga godmansärenden.

Kommunfullmäktiges beslut:

Överförmyndarnämndens budgetram utökas med 1 400 tkr. Nämnden får ett tillfälligt anslag under 2018 om 1 100 tkr. Kommunfullmäktige fastställer därmed överförmyndarnämndens budgetram 2018 i enlighet med nämndens förslag till 6 099 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning	Budget	Budget	Bokslut
Mkr	2018	2017	2016
Statsbidrag	0,3	1,8	4,6
Övriga intäkter	0,1	0,1	0,4
Summa intäkter	0,4	1,9	5,0
Personalkostnader	5,9	5,9	10,2
Omkostnader	0,6	0,6	0,8
Summa kostnader	6,5	6,5	11,0
Nettokostnader	6,1	4,6	6,0

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

1. Investerings- och exploateringsbudget 2018-2022

I Del III redovisas kommunfullmäktiges beslut om investerings- och exploateringsbudget 2018-2022. Sammanlagt planerar kommunen att investera för 1 360 mkr under perioden. Det är en väldigt hög ambitionsnivå. Investeringarna är fördelade per nämnd, per år och per projekt. Exploateringsbudgeten sträcker sig också över fem år och redovisas per projekt på sidan 9.

2. Fastighetsinvesteringar

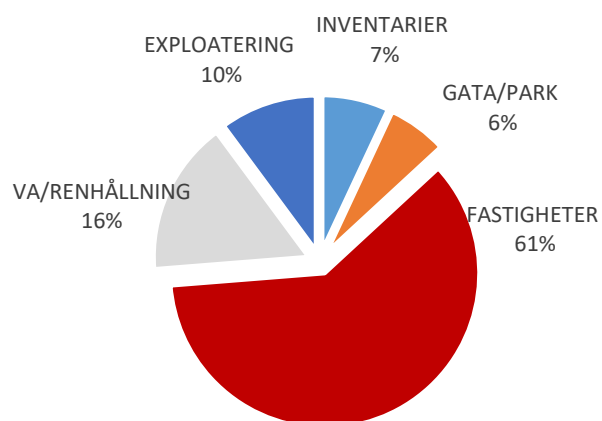
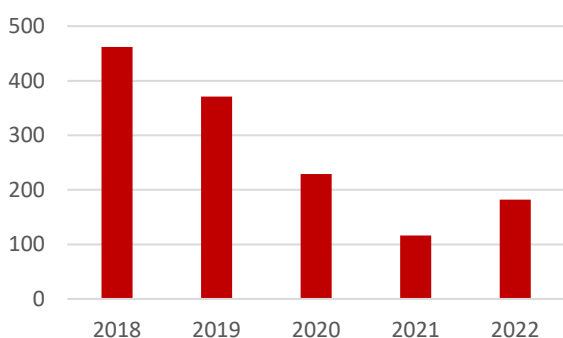
Investeringsbudgeten 2018-2022 innehåller fastighetsinvesteringar för 817 mkr, varav 582 mkr till förskolor och skolor, 140 mkr till framtida kök, 63 mkr till idrottsanläggningar och 19 mkr till särskilda boenden.

Budgeten för fastighetsinvesteringar redovisas under Samhällsbyggnadsnämnden på sidan 7. Det är Samhällsbyggnadsnämnden som äger och hyr ut kommunens fastigheter till övriga nämnder. Fastighetsprojekten är uppdelade per förhyrande nämnd.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2017 att tilldela samhällsbyggnadsnämnden ramar för fastighetsinvesteringar. I beslutet gavs också direktiv om att investeringen i Idrottsgatan 7 ska slutföras inom anvisade budgetramar, enligt de förslag som lämnats av barn- och ungdomsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden, i anslutning till årets budgetarbete. Investeringsprojekt som finansieras av externa intressenter ska slutföras. Investeringar för tågstopp i Brålanda ska prioriteras då statliga och regionala beslut är på plats.

Samhällsbyggnadsnämnden har efter dialog med respektive nämnd, preciserat vilka projekt som ska genomföras och när i tiden. Kommunfullmäktige fastställde i november 2017 investeringsbudgeten för fastigheter preciserat på projekt och år i enlighet med Samhällsbyggnadsnämndens förslag. Sammanlagt under perioden 2018-2022 planeras fastighetsinvesteringar motsvarande 817 mkr. Det blir ett snitt på 163 mkr per år med tyngdpunkt på åren 2018 och 2019 då det budgeteras 272 mkr respektive 266 mkr. Det är mycket höga nivåer.

MKR I INVESTERINGSBUDGET
PER ÅR 2018-2022

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

Sammanfattning, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
TOTALT KOMMUNEN	461,8	370,7	229,2	116,2	182,0	1 359,9

Total snittutgift, netto under perioden 2018 - 2022:	272,0 mkr
---	------------------

Fördelning per nämnd, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Barn- och utbildningsnämnden	5,2	5,2	5,2	4,0	4,0	23,6
Byggnadsnämnden	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Kommunstyrelsen	4,6	2,1	1,6	2,1	9,6	20,0
Kultur- och fritidsnämnden	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	5,5
Socialnämnden	6,3	8,3	6,3	6,3	6,3	33,5
Samhällsbyggnadsnämnden	444,1	353,5	214,5	102,2	160,5	1 274,8
- Gata/park	15,0	28,4	13,8	14,0	14,0	85,2
- VA	56,0	36,0	26,0	41,0	31,0	190,0
- Renhållning	14,6	12,6	2,6	2,6	0,0	32,4
- Industri och hamn	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
- Övrigt	3,0	3,0	2,5	2,0	0,0	10,5
- Fastighetsinvesteringar	272,4	265,5	135,6	27,6	115,5	816,6
- Exploateringsbudget	82,8	8,0	34,0	15,0	0,0	139,8

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

Nämnd/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN						
Inventarier förskola och grundskola	5,2	5,2	5,2	4,0	4,0	23,6
S:a Utgifter inventarier	5,2	5,2	5,2	4,0	4,0	23,6
BYGGNADSNÄMNDEN						
Inventarier	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
KOMMUNSTYRELSEN						
Datanät	4,0	1,0	1,0	1,0	1,0	8,0
Inventarier	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	3,0
Hemsida/Intranät		0,5		0,5		1,0
Ekonomisystem					8,0	8,0
Personalsystem						0,0
S:a Utgifter inventarier	4,6	2,1	1,6	2,1	9,6	20,0
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN						
Inventarier	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	3,0
Arena och fritid inventarier	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
S:a Utgifter inventarier	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	5,5
SOCIALNÄMNDEN						
Administration	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Äldreomsorg	4,5	6,5	4,5	4,5	4,5	24,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Arbetsmarknadsavdelningen	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,5
S:a Utgifter inventarier	6,3	8,3	6,3	6,3	6,3	33,5

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Gator och vägar						
Ombyggnad/utökning av p-platser, centrum				1,0		1,0
Belysningsprojekt	0,8	1,0	1,0			2,8
Gatuarbete i samband med va-sanering	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	5,0
Toppbeläggning va-sanering		0,5	0,5	0,5	0,5	2,0
Diverse trafikåtgärder	1,5	0,5	1,3	1,5	1,5	6,3
Utredning/förprojektering	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Fisktorget	4,0					4,0
Sanden, cirkulation		4,5				4,5
Gropbrov.gångpassage,arenan					0,5	0,5
Trafikplats.Edsv./Nabbensb.v.	1,0					1,0
Trafiklänk Öxnered-Onsjö		17,0				17,0
Cirkulationsplats norra utfarten/Djupedalsvägen			7,0	1,5	1,5	10,0
Vändplan Gumsevägen och Kappenvägen					0,5	0,5
S:a Utgifter	8,8	25,0	11,3	6,0	6,0	57,1
Kollektivtrafikåtgärder						
Bhpl. Stationsvägen vid Granåsv.	0,4					0,4
Bhpl. Stationsvägen vid Sigyns väg	0,2					0,2
Bhpl. Drottningg. vid Cypressen					0,2	0,2
Busshållplatser handikappanpassade					0,6	0,6
Bhpl. Vassbottenleden vid Brogatan		0,4				0,4
Bhpl. Granåsvägen vid Helenebergsv.					0,4	0,4
Bhpl. Granåsvägen vid Kyrkan					0,2	0,2
Bhpl. Marierovägen, vid Lindgatan				0,4		0,4
S:a Utgifter	0,6	0,4	0,0	0,4	1,4	2,8
Cykelbefrämjande åtgärder						
Gc-väg utmed Stationsvägen mellan Hallebergsvägen och Nordkroksvägen	2,4					2,4
Gc-väg Korseberg bost.omr.			1,5			1,5
Gc-väg utmed Drottninggatan					0,5	0,5
Cykelvägar (bl.a Vassbotten)		2,0				2,0
Gc-väg mellan Önafors och Brinketorp	0,2					0,2
Gc-anlutningar och påhängsbro på jvg-bro				5,0	2,0	7,0
Gc-väg utmed Granåsv. mellan Stationsvägen och kyrkan					1,5	1,5
Gc-väg mellan Östra vägen och Marierovägen				1,6		1,6
Gc-väg Almgatan mellan Gropbrovägen och Olle Niclas väg					1,6	1,6
S:a Utgifter	2,6	2,0	1,5	6,6	5,6	18,3

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Parkverksamhet						
Bryggor	2,0					2,0
Grönytor, lekplatser, parker m.m.	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	5,0
S:a Utgifter	3,0	1,0	1,0	1,0	1,0	7,0
VA-verksamhet						
Va-Vänerkusten, inkl. Nordkroken	10,0					10,0
Blåplan, Vänersnäs	20,0	15,0	15,0	30,0	20,0	100,0
Rörviks vattenverk	15,0	10,0				25,0
Ombyggn. på vatten o avloppssverken	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	15,0
Saneringar enligt blåplan	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	40,0
S:a Utgifter	56,0	36,0	26,0	41,0	31,0	190,0
Renhållningsverket						
Utrustning och inventarier	1,0	1,0	1,0	1,0		4,0
Fordon/maskiner	1,6	1,6	1,6	1,6		6,4
Kretsloppspark	12,0	10,0				22,0
S:a Utgifter	14,6	12,6	2,6	2,6	0,0	32,4
Gatuenheten/Tekniska						
Fordon och maskiner gatuenh/Tekn.	1,6	1,6	1,6	1,6		6,4
S:a Utgifter	1,6	1,6	1,6	1,6	0,0	6,4
Kostenheten						
Köksutrustning/kontorsmöbler	1,0	1,0	0,5			2,5
S:a Utgifter	1,0	1,0	0,5	0,0	0,0	2,5
Serviceenheten						
Maskiner, inventarier cafeteria	0,4	0,4	0,4	0,4		1,6
S:a Utgifter	0,4	0,4	0,4	0,4	0,0	1,6
Industri och hamnverksamhet						
Vargön Industriområde, ny hamn	0,3					0,3
S:a Utgifter	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Fastighetsinvesteringar totalt	272,4	265,5	135,6	27,6	115,5	816,6
- Barnomsorg och grundskola:						
Skolgårdar	2,0			2,0		4,0
Öxnerd skola inkl. idrottshall	38,5	135,0	75,0			248,5
Öxnerd skola 2017->2018	1,5					1,5
Idrottsgatan 7	36,0					36,0
Idrottsgatan 7, ej hyreshöjande		14,0				14,0
Idrottsgatan 7 2017->2018	8,0					8,0
Ny skola Holmängen inkl idrottshall			4,5	5,0	100,0	109,5
Ospecificerat komponentavskrivning	2,5			1,5	1,5	5,5
Förskolegårdar	3,0			2,0		5,0
Mulltorp skola 2017->2018	8,1					8,1
Mulltorp sk, VVS 2017->2018, ej hyreshöj	2,5					2,5
Mulltorp Förskola	6,5					6,5
Hönan fsk	30,0	10,0				40,0
Fridhem Fsk 2017 -> 2018	2,0					2,0
Fridhem Fsk, tillbygg. 2017->2018	8,0	4,0				12,0
Fridhem Fsk, ej hyreshöjande	13,5					13,5
Projektering ny fsk Skaven			0,5			0,5
Ospec, komponentavskrivning, fsk	2,5			1,5	1,5	5,5
Myndighetskrav samt ej hyreshöjande	21,8	20,5	6,6	4,6	5,5	59,0
S:a Utgifter	186,4	183,5	86,6	16,6	108,5	581,6
- Kultur- och fritidsfastigheter:						
Ishall omklädningsrum	7,0					7,0
Konstgräs Halleli	6,0					6,0
Sportcentrum			1,0			1,0
Fotbollens hus		7,0				7,0
Sportcentrum B-hus				7,0	7,0	14,0
S:a Utgifter	13,0	7,0	1,0	7,0	7,0	35,0
- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
Tegelbruksvägen 2017->2018	7,0					7,0
Tegelbruksvägen	5,0					5,0
Rapsvägen 2017->2018	1,0					1,0
Landeriet	2,0					2,0
Boendemoduler - IFO	0,5	0,5				1,0
Boendemoduler OoF		2,5				2,5
S:a Utgifter	15,5	3,0	0,0	0,0	0,0	18,5

Förklaring 2017->2018 = anslag som ej förbrukats under 2017

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:						
Onsjö GK - VA, Arrendehöjande	4,0					4,0
Fisktorget WC	1,0					1,0
Gaddis WC				1,0		1,0
Nordkroken WC	1,0					1,0
Norra Sanden - Servicehus				2,0		2,0
Idrottshall 40*20 meter	20,0	8,0				28,0
Villa Björkås	1,0	2,0	1,0	1,0		5,0
Kost -Idrottsgatan 7	3,0	10,0				13,0
-Multikök Torpa	2,0	30,0	33,0			65,0
-Mulltorp kök	5,0					5,0
-Förskola kv Hönan, kök	5,0					5,0
-Fridhem fsk	3,5					3,5
-Norra skolan		3,0				3,0
-Blåsut Fsk	5,5					5,5
-Skerruds skola		3,0				3,0
-Rånnum skola kök	3,5					3,5
-Onsjö skolan, kök	2,0	8,0	5,0			15,0
-Öxnered skolan, kök	1,0	8,0	9,0			18,0
S:a Utgifter	57,5	72,0	48,0	4,0	0,0	181,5

Summering Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Summa utgifter gata och park	15,0	28,4	13,8	14,0	14,0	85,2
Summa utgifter VA	56,0	36,0	26,0	41,0	31,0	190,0
Summa utgifter renhållning	14,6	12,6	2,6	2,6	0,0	32,4
Summa utgifter fastighet	272,4	265,5	135,6	27,6	115,5	816,6
Summa utgifter övrigt	3,3	3,0	2,5	2,0	0,0	10,8
SUMMA	361,3	345,5	180,5	87,2	160,5	1 135,0

Investerings- och exploateringsplan 2018-2022

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Exploateringsbudget

Verksamhet/Projekt, mkr	2018	2019	2020	2021	2022	S:a
Öxnered norra bostäder etapp 1	4,5					4,5
Nordkroken bostäder, gata	5,0					5,0
Nordkroken, va	6,3					6,3
Holmängen bostäder, etapp 2	7,0					7,0
Holmängen gångtunnel under järnv.				15,0		15,0
Onsjö, bostäder	14,5					14,5
Onsjö, va	23,0					23,0
Öxnered norra bostäder etapp 2	8,0					8,0
Öxnered, va, etapp 2	4,5					4,5
Trestad center	10,0					10,0
Skaven, bostäder		4,0	4,0			8,0
Skaven, va		4,0	4,0			8,0
Katrinedal, Norra, va			10,0			10,0
Katrinedal Norra, gata			10,0			10,0
Dalbobergen			6,0			6,0
S:a Utgifter	82,8	8,0	34,0	15,0	0,0	139,8

SUMMA

Investerings- och exploateringsbudget	444,1	353,5	214,5	102,2	160,5	1 274,8
---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	---------